

Bruksela, 15 lutego 2023 r.
(OR. en)

6417/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0033 (COD)

SOC 110
EMPL 69
SAN 77
IA 21
CODEC 192

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	13 lutego 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 71 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającej dyrektywę Rady 98/24/WE oraz dyrektywę 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wartości dopuszczalnych dla ołowiu i jego związków nieorganicznych oraz diizocyjanianów

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 71 final.

Załącznik: COM(2023) 71 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.2.2023 r.
COM(2023) 71 final

2023/0033 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniająca dyrektywę Rady 98/24/WE oraz dyrektywę 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wartości dopuszczalnych dla ołowiu i jego związków nieorganicznych oraz diizocyjanianów

{SEC(2023) 67 final} - {SWD(2023) 34 final} - {SWD(2023) 35 final} -
{SWD(2023) 36 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Jednym z celów Unii Europejskiej (UE) jest wspieranie dobrobytu i zrównoważonego rozwoju w oparciu o wysoko konkurencyjną społeczną gospodarkę rynkową, zmierzającą do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego¹. Prawo każdego pracownika do warunków pracy szanujących jego zdrowie, bezpieczeństwo i godność jest zapisane w art. 31 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą 10. Europejskiego filaru praw socjalnych² pracownicy mają prawo do wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy.

Silna Europa socjalna wymaga postępów na rzecz bezpieczniejszych i zdrowszych miejsc pracy dla wszystkich. W ciągu ostatnich kilku lat ramy i zasady unijnej polityki bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) przyczyniły się do znacznej poprawy warunków pracy, w szczególności w zakresie ochrony pracowników przed narażeniem na działanie czynników rakotwórczych i innych niebezpiecznych chemikaliów. Ponieważ BHP stanowi ważną kwestię polityczną³, określono lub zmieniono wartości dopuszczalne narażenia i inne przepisy dotyczące wielu różnych substancji lub grup substancji na podstawie dyrektywy 2004/37/WE w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych⁴ oraz dyrektywy 98/24/WE w sprawie środków chemicznych⁵.

Zapewnienie zdrowego i bezpiecznego środowiska pracy ma decydujące znaczenie dla ochrony pracowników, wspierania działalności gospodarczej i zwiększania produktywności oraz przyczynia się do trwałej odbudowy gospodarczej. Dlatego też Komisja ogłosiła w planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych⁶, że zamierza zapewnić zdrowe, bezpieczne i dobrze dostosowane środowiska pracy. Potwierdzono to wraz z przyjęciem

¹ Art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej

² <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/pl>

³ Strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020, COM(2014) 332 final, 6.06.2014; komunikat Komisji „Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich – nowelizacja przepisów i polityki UE w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy”, COM(2017) 12 final, 10.01.2017; komunikat Komisji „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji”, COM(2020) 14 final, 14.01.2020, strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027, COM(2021) 323 final, 28.07.2021.

⁴ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych, mutagenów lub substancji reprotoksycznych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 50).

⁵ Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, s. 11).

⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych”, COM(2021) 102 final.

strategicznych ram dotyczących BHP na lata 2021–2027⁷. Ochrona pracowników przed narażeniem na substancje niebezpieczne przyczynia się również do realizacji celów europejskiego planu walki z rakiem. Również w strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności z 2020 r.⁸ uznano potrzebę zwiększenia ochrony pracowników i wskazano ołów⁹ i diizocyjaniany¹⁰ jako najbardziej szkodliwe substancje chemiczne, względem których należy podjąć stosowne działania.

Przedmiotowe substancje

Ołów i jego związki nieorganiczne (zwane dalej „ołowiem”) jest substancją reprotoksyczną, na której działanie narażeni są pracownicy i która może wpływać na funkcje seksualne i płodność oraz rozwój płodu, a także powodować inne skutki zdrowotne. Według danych jest ona odpowiedzialna za około połowę przypadków chorób zawodowych o podłożu reprotoksycznym. Diizocyjaniany są jednymi z najważniejszych związków wywołujących astmę. W badaniach wykazano, że narażenie zawodowe odpowiada za 9–15 % przypadków astmy u dorosłych w wieku produkcyjnym¹¹.

Niniejszy wniosek ma na celu zmianę obowiązujących wartości dopuszczalnych dla ołowiu oraz wprowadzenie po raz pierwszy wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów, co pomoże w osiągnięciu wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Mówiąc bardziej szczegółowo, proponowana zmiana dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz dyrektywy w sprawie środków chemicznych polega przede wszystkim na:

- (1) aktualizacji dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego (OEL)¹² dla ołowiu przez zmianę załącznika III do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz na zmianie dopuszczalnej wartości biologicznej (BLV)¹³ przez zmianę załącznika IIIa;

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027. Bezpieczeństwo i higiena pracy w zmieniającym się świecie pracy”, COM(2021) 323 final.

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska”, COM(2020) 667 final.

⁹ Toksyczność nieorganicznych związków ołowiu dla zdrowia reprodukcyjnego wynika z zawartości ołowiu. W związku z tym Komitet ds. Oceny Ryzyka Europejskiej Agencji Chemikaliów popiera zastosowanie podejścia grupowego, aby uwzględnić szeroki zakres poszczególnych substancji zawierających ołów.

¹⁰ Diizocyjaniany to zbiorcza nazwa szeregu poszczególnych substancji chemicznych będących diizocyjanianami. Obejmuje on co najmniej 25 różnych diizocyjanianów, z których 11 stanowi ponad 99 % wielkości obrotu zarejestrowanej na podstawie rozporządzenia REACH (ECHA 2019).

¹¹ Balmes J, Becklake M, Blanc P i in. (2003) American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease [„Oświadczenie American Thoracic Society: wpływ środowiska pracy na obciążenie chorobami dróg oddechowych”]. Am J Crit Care Med. 167:787–797.

¹² Dopuszczalna wartość narażenia zawodowego (OEL) oznacza dopuszczalną średnią ważoną w czasie wartość stężenia środka chemicznego w powietrzu w strefie oddechowej pracownika w danym czasie, zazwyczaj wynoszącym 8 godzin.

¹³ „Dopuszczalna wartość biologiczna” oznacza wartość graniczną stężenia danego czynnika, jego metabolitu lub wskaźnika skutku w odpowiednim środowisku biologicznym;

- (2) usunięciu odniesienia do ustalonych wartości OEL i BLV dla ołowiu w załącznikach I i II do dyrektywy w sprawie środków chemicznych;
- (3) określeniu po raz pierwszy wartości dopuszczalnych (OEL i dopuszczalnej wartości krótkoterminowego narażenia (STEL¹⁴)) dla diizocyjanianów w załączniku I do dyrektywy w sprawie środków chemicznych.

Przedmiotowe dyrektywy

Konieczność ochrony pracowników przed narażeniem na ołów i diizocyjaniany wskazano w strategicznych ramach UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027. Diizocyjaniany wchodzą w zakres dyrektywy 98/24/WE w sprawie środków chemicznych¹⁵, natomiast ołów wchodzi w zakres dyrektywy 2004/37/WE¹⁶ w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych. Tę drugą dyrektywę zmieniono w związku z przyjęciem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431 z dnia 9 marca 2022 r. – rozszerzono zakres dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów¹⁷ na substancje reprotoksyczne w miejscu pracy, które do tej pory były objęte wyłącznie dyrektywą w sprawie środków chemicznych.

Wprowadzenie bezpieczniejszych wartości dopuszczalnych dla ołowiu i wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów zwiększa poziom ochrony bez konieczności wprowadzania zmian w ogólnych wymaganiach dyrektyw. Ponieważ OEL dla ołowiu i jego BLV przeniesiono do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych w wyniku zmiany wprowadzonej dyrektywą (UE) 2022/431, należy je wykreślić z, odpowiednio, załącznika I i II do dyrektywy w sprawie środków chemicznych. Jest to zmiana techniczna, która nie wpływa na zakres ani ogólne wymagania obu dyrektyw.

- **Ustalenie wartości dopuszczalnych w celu ochrony przed złym stanem zdrowia reprodukcyjnego i astmą**

Ołów

Ołów jest substancją reprotoksyczną, na której działanie narażeni są pracownicy i która może wpływać na funkcje seksualne i płodność zarówno mężczyzn, jak i kobiet, oraz rozwój płodu lub potomstwa (toksyczność rozwojowa). Narażenie na działanie ołowiu może powodować zaburzenia płodności, poronienia lub poważne wrodzone wady rozwojowe, a także inne szkodliwe skutki, takie jak neurotoksyczność, nefrotoksyczność, choroby układu krążenia i choroby hematologiczne.

¹⁴ OEL mierzy się w okresie ośmiogodzinnym, który odpowiada dniu roboczemu. Dopuszczalna wartość krótkoterminowego narażenia (STEL) odnosi się zwykle do okresu 15 minut i stosuje się ją w przypadku, gdy krótkotrwale narażenia, np. podczas skoków wartości, przyczyniają się do wystąpienia złego stanu zdrowia.

¹⁵ Zob. przypis 5.

¹⁶ Zob. przypis 4.

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (Dz.U. L 88 z 16.3.2022, s. 1).

Ołów odpowiada za około połowę wszystkich przypadków narażenia zawodowego na substancje reprotoksyczne i związanych z tym przypadków złego stanu zdrowia reprodukcyjnego¹⁸. Ołów ma obecnie bardzo wiele zastosowań. Główne sektory produkcji przemysłowej i wykorzystania ołowiu to pierwotna produkcja ołowiu i wtórna produkcja ołowiu (w tym recykling akumulatorów); produkcja akumulatorów, blach ołowianych i amunicji; produkcja tlenków ołowiu i fryt ołowianych; produkcja szkła i ceramiki ołowianej. Narażenie na działanie ołowiu jest również możliwe w innych zastosowaniach przemysłowych, takich jak odlewnie i produkcja wyrobów ze stopów zawierających ołów; oraz produkcja i stosowanie pigmentów do farb i tworzyw sztucznych. Poza tymi zastosowaniami narażenie może mieć miejsce na dalszym etapie łańcucha produktu oraz gdy wyroby i materiały stają się odpadami lub podczas odzyskiwania odpadów z materiałów poddanych recyklingowi. Przykładami działań na dalszym etapie jest stosowanie farb; używanie amunicji ołowianej na strzelnicach (np. w ramach działań związanych z obronnością, porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem); praca z ołowiem metalicznym; rozbiórka, naprawa i gospodarowanie złomem; gospodarowanie innymi odpadami i remediacja gleby; oraz prace w laboratoriach. Ponadto pracownicy mogą być narażeni na działanie wysokich poziomów ołowiu z powodu jego dawnych zastosowań, gdy pracują w takich obszarach jak renowacja, zbieranie odpadów, recykling i remediacja¹⁹. Poza tym ołów jest obecny w wielu budynkach zabytkowych w Europie, w tym tych o najwyższej wartości dla bogatego dziedzictwa kulturowego Europy, i pracownicy zaangażowani w renowację takich obiektów również mogą wejść w kontakt z tą substancją. W budynkach zabytkowych ołów może być obecny w witrażach, dachach lub elementach dekoracyjnych.

Szacuje się, że obecnie około 50 000–150 000 pracowników w UE jest narażonych na działanie ołowiu²⁰. Każdego roku odnotowuje się około 300 przypadków zachorowań w wyniku przeszłego narażenia zawodowego na ołów. Powaga takiego narażenia wynika z tego, że ołów może gromadzić się w kościach narażonych pracowników, przyczyniając się w ten sposób do ogólnego obciążenia organizmu i wzrostu prawdopodobieństwa wystąpienia przewlekłego złego stanu zdrowia.

Głównymi sposobami narażenia zawodowego są wdychanie i droga pokarmowa w wyniku dotknięcia ust ręką z powodu niewystarczającego poziomu porządku i higieny osobistej. Uznaje się, że wchłanianie przez skórę ołowiu nieorganicznego jest minimalne. Narażenie drogą pokarmową jest uważane za znaczące i ten sposób narażenia stanowi ważny czynnik sprzyjający pogorszeniu stanu zdrowia. Obniżenie OEL dotyczy zmniejszenia narażenia przez wdychanie, a zminimalizowanie narażenia drogą pokarmową wymaga dodatkowych środków.

¹⁸ Badanie dotyczące reprotoksycznych substancji chemicznych
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=pl&pubId=8220&furtherPubs=yes>

¹⁹ W rozporządzeniu REACH zakazano stosowania ołowiu w farbach, z zastrzeżeniem określonych odstępstw (załącznik 8). Pracownicy mogą jednak być narażeni na działanie ołowiu podczas pracy w budynkach lub konstrukcjach pomalowanych przed wejściem tego ograniczenia w życie.

²⁰ RPA (2021), Study on collecting information on substances with the view to analyse health, socio-economic and environmental impacts in connection with possible amendments of Directive 98/24/EC (Chemical Agents) and Directive 2009/148/EC (Asbestos). Final report for lead and its compounds and final report for diisocyanates (external study supporting the impact assessment report). [Badanie dotyczące gromadzenia informacji na temat substancji w celu analizy skutków zdrowotnych, społeczno-gospodarczych i środowiskowych w związku z ewentualnymi zmianami dyrektywy 98/24/WE (czynniki chemiczne) i dyrektywy 2009/148/WE (azbest): sprawozdanie końcowe dotyczące ołowiu i jego związków oraz sprawozdanie końcowe dotyczące diizocyanianów] (badanie zewnętrzne wspierające sprawozdanie z oceny skutków).

Stężenie ołowiu we krwi uznaje się za najlepszą miarę narażenia na potrzeby oceny narażenia zawodowego na ołów, w tym drogą pokarmową, a poziom ołowiu w organizmie ma decydujące znaczenie dla określenia ogólnego zagrożenia dla zdrowia.

Obniżenie dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego (OEL) jest konieczne do zmniejszenia narażenia zawodowego, ponieważ również wysokie stężenia w powietrzu mogą prowadzić do skażenia. Przestrzeganie dopuszczalnej wartości biologicznej (BLV) jest podstawową metodą ochrony pracowników przed toksycznym działaniem ołowiu i monitorowania jego kumulacji w organizmie. BLV i OEL wzajemnie się zatem uzupełniają.

Wiążące w UE wartości OEL i BLV dla ołowiu po raz pierwszy wprowadzono specjalną dyrektywą w sprawie ołowiu w 1982 r.²¹ i nie aktualizowano ich od ponad 40 lat. Praktyczne wytyczne o charakterze niewiążącym w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy z 2007 r.²² zawierają wskazówki na temat kontroli zdrowia w odniesieniu do ołowiu, ale raczej są już nieaktualne.

W niniejszym wniosku uwzględniono najnowsze postępy i ustalenia naukowo-techniczne, opinie²³ Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC) Europejskiej Agencji Chemikaliów utworzonej na mocy rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (rozporządzenie REACH)²⁴ oraz opinie trójstronnego Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ACSH)²⁵ i stwierdza się, że należy ustanowić BLV dla ołowiu na poziomie 15 µg/100 ml krwi, wraz z powiązaniem OEL na poziomie 0,03 mg/m³ jako średnią ważoną w czasie (TWA) w okresie wynoszącym osiem godzin.

Jeżeli chodzi o pracowników narażonych na działanie ołowiu, częścią ogólnego podejścia do ochrony ich zdrowia będzie nadal kontrola zdrowia w obecnej formie. W związku z tym załącznik IIIa zostaje zmieniony w celu wprowadzenia zaktualizowanych (niższych) progów stężenia ekspozycyjnego ołowiu w powietrzu i stężenia ołowiu we krwi, po przekroczeniu których należy prowadzić kontrolę zdrowia. W niniejszym wniosku zmieniono poziomy, których przekroczenie stwarza konieczność kontroli zdrowia. Poziomy te mierzy się

²¹ Dyrektywa Rady 82/605/EWG z dnia 28 lipca 1982 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie ołowiu i jego związków w pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.U. L 247 z 23.8.1982, s. 12).

²² <https://op.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/b8827eb0-bb69-4193-9d54-8536c02080c1>

²³ Opinia RAC na temat ołowiu (2020) <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>

Opinia RAC na temat diizocyjanianów (2020) <https://echa.europa.eu/documents/10162/4ea3b5ee-141b-63c9-8ffd-1c268dda95e9>

²⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

²⁵ Opinia ACSH na temat ołowiu (2021) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>

Opinia ACSH na temat diizocyjanianów (2021) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/0d11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>

u poszczególnych pracowników. Kontrola zdrowia powinna się odbyć, gdy narażenie na stężenie ołowiu w powietrzu jest większe niż $0,015 \text{ mg/m}^3$, obliczane jako średnia ważona w czasie 40 godzin tygodniowo, lub gdy poziom ołowiu we krwi przekroczy $9 \text{ } \mu\text{g Pb}/100 \text{ ml}$. Stosunek pomiędzy powyższymi poziomami, które stwarzają konieczność kontroli zdrowia, a zmienionymi OEL i BLV jest proporcjonalnie taki sam jak w obecnym załączniku do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych.

Ołów stanowi zagrożenie zarówno dla zdrowia reprodukcyjnego, jak i dla zdrowia rozwojowego płodu lub potomstwa narażonych kobiet²⁶, powodując przede wszystkim spadek ilorazu inteligencji (IQ)²⁷. Aby chronić pracowników, których to dotyczy, i pomóc pracodawcom w zarządzaniu ryzykiem, w załączniku III określono biologiczną wartość wskaźnikową (BGV²⁸), zgodnie z którą poziom ołowiu we krwi kobiet w wieku rozrodczym nie powinien przekraczać wartości referencyjnych dla populacji ogólnej, która w danym państwie członkowskim UE nie jest narażona na działanie ołowiu podczas wykonywania zawodu. W przypadku gdy krajowe poziomy odniesienia nie są dostępne, zaleca się, aby poziomy ołowiu we krwi pracowników, których to dotyczy, nie przekraczały BGV wynoszącego $4,5 \text{ } \mu\text{g}/100 \text{ ml}$, zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii naukowej RAC²⁹ (sekcja 8.2.4 załącznika do opinii).

BGV stosuje się jako wskaźnik narażenia zawodowego, a nie niekorzystnych skutków dla zdrowia. W związku z tym działa jako znacznik ostrzegawczy, który ma za zadanie ostrzec pracodawcę, że w miejscu pracy doszło do narażenia i że może być konieczne podjęcie działań zaradczych, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych pracowników. W swojej opinii RAC dostrzegł uzasadnione obawy i potencjalne ryzyko dla płodu wynikające z narażenia na ołów. Wskazał jednak, że na podstawie dostępnych dowodów naukowych nie jest możliwe ilościowe określenie stopnia ryzyka, które mogłoby stanowić podstawę do zaproponowania BLV dla tej grupy pracowników. W związku z tym RAC stwierdził, że w dyrektywie podkreślono obawy związane z narażeniem na ołów i toksycznością rozwojową, i w oparciu o dostępne dowody zalecił stosowanie BGV względem kobiet w wieku rozrodczym.

Diizocyjaniany

²⁶ Z szacunków wynika, że większość pracowników w sektorach, w których obecny jest ołów, to mężczyźni (ok. 97 %).

²⁷ Nie ma jednak wystarczających danych dotyczących identyfikowalnych skutków dla zdrowia, aby można było przeprowadzić odpowiednią ocenę. (zob. sekcja poniżej dotycząca oceny skutków).

²⁸ Biologiczne wartości wskaźnikowe (BGV) są wartościami związanymi z narażeniem, odzwierciedlającymi górne stężenie środka chemicznego lub jednego z jego metabolitów w dowolnym odpowiednim środowisku biologicznym, odpowiadające określonej percentylowi (zazwyczaj 90. lub 95. percentylowi) w zdefiniowanej populacji odniesienia. Jeżeli na podstawie dostępnych danych nie można obliczyć BLV, istnieje możliwość określenia biologicznych wartości wskaźnikowych (BGV). BGV często nazywa się również wartościami odniesienia. Mogą one być użyteczne dla pracowników, pracodawców i lekarzy medycyny pracy podczas zajmowania się kwestiami związanymi z ochroną pracowników. Na przykład mogą one posłużyć jako wskaźnik poziomu narażenia zawodowego, który może wymagać rozważenia możliwości wprowadzenia dodatkowych środków zarządzania ryzykiem. BGV nie są wartościami dopuszczalnymi, których przekroczenie powoduje skutki dla zdrowia. Źródło: https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/ircsa_r8_appendix_oels_en.pdf/f1d45aca-193b-a7f5-55ce-032b3a13f9d8

²⁹ Zob. przypis 23.

Diizocyjaniany są niebezpiecznymi środkami chemicznymi w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy w sprawie środków chemicznych i wchodzi w zakres tej dyrektywy. Ze względu na potrzebę zajęcia się zidentyfikowanymi poważnymi zagrożeniami dla zdrowia charakterystycznymi dla diizocyjanianów w sierpniu 2020 r. przyjęto ograniczenie na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1272/2008³⁰. Ograniczenie to wymaga wprowadzenia do sierpnia 2023 r. obowiązkowych szkoleń dla pracowników, którzy pracują z diizocyjanianami, zgodnie z określonymi kryteriami związanymi z charakterem ich pracy.

Diizocyjaniany to substancje działające uczulająco na skórę i drogi oddechowe (związki wywołujące astmę), które mogą powodować astmę zawodową i zawodową chorobę skóry – reakcje alergiczne, które mogą wystąpić w wyniku narażenia na takie substancje. Mogą one spowodować zmiany w drogach oddechowych pracowników („stan nadwrażliwy”)³¹. Gdy płuca stają się nadwrażliwe, dalsze narażenie na działanie substancji, nawet przy dość niskich poziomach, może spowodować atak astmy. Głównymi skutkami zdrowotnymi narażenia zawodowego na diizocyjaniany są skutki zdrowotne dla dróg oddechowych (astma zawodowa, działanie uczulające na izocyjaniany i nadreaktywność oskrzeli), które są krytycznymi punktami końcowymi związanymi z narażeniem na diizocyjaniany, występującymi zarówno po ostrym, jak i długotrwałym narażeniu.

Diizocyjaniany stosuje się w produkcji poliuretanów zarówno w postaci stałej, jak i pianek, a także tworzyw sztucznych, powłok, lakierów, farb dwuskładnikowych i klejów. Pracownicy przedsiębiorstw produkujących te materiały są narażeni na działanie diizocyjanianów, podobnie jak pracownicy stosujący kleje, uszczelniacze, farby i powłoki zawierające diizocyjaniany. Produkty te znajdują szerokie zastosowanie w budownictwie, naprawach pojazdów, naprawach ogólnych, a także w produkcji wyrobów włókienniczych, mebli oraz pojazdów mechanicznych i innych środków transportu, sprzętu gospodarstwa domowego, maszyn i komputerów. Diizocyjaniany podlegają przekształceniu w trakcie procesu produkcji i nie są już obecne w końcowym produkcie wytworzonym. Nie ma więc zagrożenia dla użytkownika produktu (np. dla konsumentów).

W badaniach oszacowano, że czynniki zawodowe odpowiadają za ok. 9–15 % przypadków astmy u dorosłych w wieku produkcyjnym³². Diizocyjaniany są jednym z najczęstszych powodów wystąpienia astmy zawodowej, a szacowana liczba przypadków w UE w roku wynosi 2 350–7 269³³³⁴³⁵. Według szacunków³⁶ około 4,2 mln pracowników jest narażonych

³⁰ Rozporządzenie Komisji (UE) 2020/1149 z dnia 3 sierpnia 2020 r. zmieniające załącznik XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) w odniesieniu do diizocyjanianów (Dz.U. L 252 z 4.8.2020, s. 24).

³¹ Substancje z grupy diizocyjanianów mają ten sam wspólny mechanizm wywoływania nadwrażliwości. W związku z tym RAC popiera zastosowanie podejścia grupowego, aby uwzględnić szeroki zakres poszczególnych substancji z grupy diizocyjanianów.

³² Balmes J, Becklake M, Blanc P i in. (2003) American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease [„Oświadczenie American Thoracic Society: wpływ środowiska pracy na obciążenie chorobami dróg oddechowych”]. Am J Crit Care Med. 167:787–797.

³³ <https://www.hse.gov.uk/statistics/causdis/asthma.pdf>

³⁴ <https://academic.oup.com/annweh/article/65/8/893/6247067>

³⁵ RPA (2021), zob. przypis 20.

³⁶ Zob. przypis 20.

na działanie diizocyjanianów, a problem dotyczy ponad 2,4 mln przedsiębiorstw w UE, z których zdecydowana większość to mikroprzedsiębiorstwa lub MŚP.

Obecnie nie określono wiążącej wartości OEL ani dopuszczalnej wartości krótkoterminowego narażenia (STEL) dla diizocyjanianów na poziomie UE, a na podstawie rozporządzenia REACH (rozporządzenie (WE) nr 1907/2006) zarejestrowano 19 odrębnych substancji z grupy diizocyjanianów. Niekorzystne skutki dla zdrowia wywołuje część wspólna dla wszystkich diizocyjanianów (grupa NCO³⁷). W związku z tym rozważano zastosowanie podejścia grupowego, ponieważ pozwoliłoby ono na ustalenie wspólnego OEL i STEL dla wszystkich diizocyjanianów³⁸. Jest to zgodne z podejściem opartym na grupowaniu, preferowanym w niedawno przyjętej strategii UE w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności.

Narażenia szczytowe (krótki czas trwania/wysokie poziomy narażenia) są kluczowym czynnikiem prowadzącym do rozwoju astmy zawodowej³⁹. Dlatego też STEL, który najlepiej odnosi się do powtarzających się krótkotrwałych narażeń na wysokim poziomie, jest najważniejszym środkiem regulacyjnym w odniesieniu do tego rodzaju schematu narażenia. W badaniu zewnętrznym⁴⁰ wspierającym sprawozdanie z oceny skutków można było jednak przeanalizować jedynie skutki OEL. Brak danych na temat skutków krótkotrwałych narażeń oznaczał, że nie można było oszacować związanych z nimi przypadków złego stanu zdrowia, co z kolei prawdopodobnie prowadzi do niedoszacowania kosztów i korzyści. Z tych powodów RAC zalecił, aby jakikolwiek STEL był co najwyżej dwukrotnie wyższy od OEL.

W związku z tym w przypadku diizocyjanianów w niniejszym wniosku zaproponowano OEL równy 6 µg/m³, wraz z powiązaniem STEL równym 12 µg/m³ oraz notacją dotyczącą działania uczulającego na skórę i układ oddechowy, jak również notacją dotyczącą skóry.

Niniejszy wniosek dopuszcza jednak wartość przejściową na poziomie 10 µg/m³ z powiązaniem STEL równym 20 µg/m³ do 31 grudnia 2028 r. Ma to na celu umożliwienie pracodawcom uzyskania środków technicznych niezbędnych do pomiaru takiej wartości oraz zapewnienie im czasu na wdrożenie środków zarządzania ryzykiem, w szczególności w sektorach niższego szczebla. Powinna temu towarzyszyć kontrola zdrowia pracowników w celu wykrycia wszelkich wczesnych oznak złego stanu zdrowia, po czym wobec poszczególnych pracowników powinno się zastosować środki zaradcze, aby zapobiec dalszemu ryzyku wynikającemu z narażenia na diizocyjaniany. Łącznie środki te zapewniają wysoki poziom ochrony pracowników.

³⁷ Grupa NCO oznacza atomy azotu, węgla i tlenu grupy izocyjanianowej.

³⁸ Szereg komitetów ekspertów uznał, że objęcie wszystkich diizocyjanianów wspólną oceną opartą na stężeniu NCO to odpowiednie rozwiązanie. Także RAC proponuje zastosowanie tego podejścia, ale stwierdza również, że nie ma wystarczających danych do ocenienia różnic między siłą działania poszczególnych diizocyjanianów.

³⁹ W opinii RAC stwierdzono, że istnieją przesłanki sugerujące, iż narażenia szczytowe mają duży wpływ na ryzyko rozwoju astmy. Niemniej jednak zmierzenie wartości szczytowych w badaniach epidemiologicznych z udziałem ludzi jest w praktyce niewykonalne z powodu trudności pomiarowych.

⁴⁰ RPA (2021), zob. przypis 20.

Aby zapewnić skuteczną ochronę pracowników przed ryzykiem chorób zawodowych spowodowanych narażeniem na diizocyjaniany i ołów, w niniejszym wniosku ustalono wartości dopuszczalne na poziomie, jaki można osiągnąć przy uwzględnieniu wykonalności technicznej i ekonomicznej.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Niniejszy wniosek jest zgodny z Europejskim filarem praw socjalnych – w szczególności z jego zasadą 10. przewidującą prawo pracowników do zdrowego, bezpiecznego i dobrze dostosowanego środowiska pracy – oraz z planem działania na rzecz filaru. Zmiana obowiązujących wartości dopuszczalnych dla ołowiu, których nie aktualizowano od 1982 r., oraz wprowadzenie po raz pierwszy wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów, które wchodzi w zakres dyrektywy w sprawie środków chemicznych, ale dla których obecnie nie określono wartości dopuszczalnych na poziomie UE, pomoże w osiągnięciu wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

Inicjatywa stanowi również realizację zobowiązania – podjętego przez Komisję w strategicznych ramach UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027⁴¹ – do dalszego obniżenia OEL dla ołowiu i ustanowienia OEL dla diizocyjanianów w 2022 r.

Wniosek jest spójny z dyrektywą Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy⁴² (dyrektywa ramowa w sprawie BHP). Dyrektywa ramowa zapewnia minimalne wymagania w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia we wszystkich środowiskach zawodowych, nie tylko w przypadku pracy z substancjami chemicznymi. Nie wyklucza ponadto ustanowienia za pomocą innych dyrektyw – w tym przypadku dyrektywy w sprawie środków chemicznych i dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych – bardziej rygorystycznych przepisów lub bardziej szczegółowych zasad, które jeszcze bardziej zwiększą ochronę pracowników.

- **Prawa podstawowe i równość, w tym równość płci**

Wpływ na prawa podstawowe uznaje się za pozytywny – w szczególności w odniesieniu do art. 2 (prawo do życia) i art. 31 (prawo do należytych i sprawiedliwych warunków pracy) Karty praw podstawowych Unii Europejskiej⁴³.

Jak wskazano powyżej, pracownicy narażeni na działanie ołowiu to głównie mężczyźni, jednak kobiety mogą być narażone na większe ryzyko, ponieważ ołów może mieć szkodliwy wpływ na kobiety w ciąży i rozwijający się płód⁴⁴. Istnieją wymogi dotyczące wdrażania

⁴¹ Zob. przypis 3.

⁴² Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzania środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy, Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1.

⁴³ Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 391.

⁴⁴ Ołów może przenikać przez łożysko, co powoduje, że stężenie ołowiu we krwi pępowinowej po urodzeniu jest zbliżone do poziomu ołowiu we krwi matki (źródło: RPA, badanie zewnętrzne z 2021 r., sekcja 2.2.4.7, zob. przypis 19).

środków ochronnych w dyrektywie w sprawie pracownic w ciąży⁴⁵, ale nie zapewniają one pełnej ochrony przed skutkami rozwojowymi, ponieważ mają zastosowanie od momentu, w którym osoba ta dowie się, że jest w ciąży i poinformuje o tym pracodawcę – czyli zazwyczaj od trzeciego miesiąca ciąży.

W związku z tym w przemyśle, w którym pracuje się z ołowiem, najważniejsze jest zwiększanie świadomości pracowników w wieku rozrodczym i wprowadzenie konkretnych środków minimalizujących wszelkie możliwe zagrożenia, zgodnie z obowiązkami pracodawców w zakresie zarządzania ryzykiem. Aby wywiązać się ze swoich obowiązków, pracodawcy są zobowiązani do zastąpienia substancji, gdy jest to technicznie możliwe, stosowania systemów zamkniętych lub zmniejszenia narażenia do tak niskiego poziomu, jak to technicznie możliwe. Ponadto jak zasugerowano w opinii ACSH⁴⁶, poziom ołowiu we krwi kobiet w wieku rozrodczym nie powinien przekraczać wartości referencyjnych dla populacji ogólnej, która w danym państwie członkowskim nie jest narażona na działanie ołowiu podczas wykonywania zawodu. Jak wyjaśniono powyżej, gdy krajowe poziomy odniesienia nie są dostępne, poziom ołowiu we krwi u kobiet w wieku rozrodczym nie powinien przekraczać wartości BGV wynoszącej 4,5 µg/100 ml⁴⁷.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Karta praw podstawowych UE

Cele inicjatywy są zgodne z art. 2 (prawo do życia) i art. 31 (prawo do należytych i sprawiedliwych warunków pracy) Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Spójność z rozporządzeniem REACH

Rozporządzeniem REACH⁴⁸, obowiązującym od 2007 r., ustanowiono między innymi dwa odrębne podejścia regulacyjne na szczeblu UE – ograniczenia i zezwolenia. Poprawa zgodności między rozporządzeniem REACH a przepisami dotyczącymi ochrony pracowników jest kwestią rozpatrywaną w kontekście trwającego przeglądu REACH⁴⁹.

Ograniczenia umożliwiają UE nakładanie warunków w odniesieniu do produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji jako mieszaniny lub w wyrobach. Zezwolenie ma na celu zagwarantowanie, że ryzyko stwarzane przez substancje wzbudzające szczególnie duże obawy (SVHC) jest właściwie kontrolowane oraz że substancje te są stopniowo zastępowane odpowiednimi alternatywnymi substancjami lub technologiami, o ile są one wykonalne z ekonomicznego i technicznego punktu widzenia.

⁴⁵ Dyrektywa Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią, Dz.U. L 348 z 28.11.1992, s. 1.

⁴⁶ Zob. przypis 25.

⁴⁷ Zob. przypis 23.

⁴⁸ Zob. opinia RAC, przypis 23.

⁴⁹ 5 kwietnia 2022 r. odbyło się pierwsze wspólne spotkanie właściwych organów ds. rozporządzenia REACH i grup interesu ACSH/WPC w celu omówienia aspektów BHP w ramach trwającego przeglądu rozporządzenia REACH.

Szereg zastosowań ołowiu podlega ograniczeniom na podstawie rozporządzenia REACH. Zabronione jest stosowanie ołowiu w farbách (z pewnymi wyjątkami)^{50 51}, w biżuterii i wyrobach przeznaczonych do kontaktu ze skórą oraz stosowanie ołowiu i jego mieszanin w wyrobach dostarczanych ogółowi społeczeństwa⁵².

Diizocyjaniany podlegają ograniczeniom na podstawie rozporządzenia REACH⁵³. Mogą one być stosowane lub wprowadzane do obrotu jako substancje samodzielne, jako składnik innych substancji lub w mieszaninach do zastosowań przemysłowych i profesjonalnych wyłącznie pod warunkiem, że pracodawca lub osoba samozatrudniona dopilnuje, aby użytkownicy przemysłowi lub profesjonalni ukończyli szkolenie na temat bezpiecznego obchodzenia się z diizocyjanianami przed zastosowaniem takich substancji lub mieszanin.

Więcej informacji na temat ograniczeń na podstawie rozporządzenia REACH dotyczących tych dwóch substancji przedstawiono w załączniku 8 do sprawozdania z oceny skutków dołączonego do niniejszego wniosku.

ACSH w swojej opinii stwierdził⁵⁴, że połączenie ograniczenia na podstawie rozporządzenia REACH (dotyczącego szkolenia pracowników) z przepisami BHP, w szczególności przestrzeganie wartości dopuszczalnych i prowadzenie kontroli zdrowia, jest najskuteczniejszą metodą zapobiegania narażeniu szczytowemu, które jest najważniejszym czynnikiem prowadzącym do wystąpienia astmy spowodowanej narażeniem na diizocyjaniany.

Dyrektywy UE dotyczące BHP (dyrektywa w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych i dyrektywa w sprawie środków chemicznych) oraz rozporządzenie REACH wspólnie zwiększają ochronę pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na ołów i diizocyjaniany.

Spójność z rozporządzeniem w sprawie baterii

W grudniu 2020 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący nowego rozporządzenia w sprawie baterii⁵⁵, którego celem jest zagwarantowanie, że baterie wprowadzane na rynek UE będą zrównoważone i bezpieczne w całym cyklu życia. Jest to integralna część Zielonego Ładu UE, którego celem jest szersze wykorzystanie nowoczesnych pojazdów napędzanych paliwami niekopalnymi, co może wiązać się ze zwiększonym wykorzystaniem baterii zawierających ołów, w tym z ich recyklingiem. Dzięki aktualizacji wartości dopuszczalnych dla ołowiu pracownicy zatrudnieni przy produkcji i recyklingu baterii będą korzystać z wysokiego poziomu ochrony zdrowia, pomimo potencjalnie większej wielkości produkcji w przyszłości.

Spójność z badaniami naukowymi

⁵⁰ <https://echa.europa.eu/documents/10162/22dd9386-7fac-4e8d-953a-ef3c71025ad4>
⁵¹ <https://echa.europa.eu/documents/10162/ffd7653b-98cc-4bcc-9085-616559280314>
⁵² <https://echa.europa.eu/documents/10162/61845f2b-f319-ab2e-24aa-6fc4f8fc150f>
⁵³ <https://echa.europa.eu/documents/10162/503ac424-3bcb-137b-9247-09e41eb6dd5a>
⁵⁴ Zob. przypis 25.
⁵⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020PC0798>

Ołów i diizocyjaniany były priorytetowymi chemikaliami, którymi zajęto się w ramach unijnego programu biomonitoringu człowieka (HBM4EU) finansowanego z programu Horyzont 2020⁵⁶, wspólnego przedsięwzięcia 30 krajów, Europejskiej Agencji Środowiska i Komisji Europejskiej, i który trwał w latach 2017–2021. W ramach programu uzyskano wiedzę, która umożliwia bardziej bezpieczne gospodarowanie chemikaliami, a tym samym lepszą ochronę zdrowia ludzkiego. Przeprowadzono specjalny projekt dotyczący narażenia zawodowego na działanie metali, z którego wynika, że narażenie na działanie szeregu metali, w tym ołowiu, występuje podczas recyklingu WEEE. Przeprowadzono również specjalny projekt dotyczący diizocyjanianów, który doprowadził do przeglądu obecnych biomarkerów stosowanych do biomonitorowania diizocyjanianów, oceny obecnych poziomów u pracowników oraz identyfikacji braków w badaniach⁵⁷.

Spójność z europejskim planem walki z rakiem

Celem europejskiego planu walki z rakiem jest uwzględnienie całej ścieżki opieki w przypadku choroby⁵⁸. Jest on skonstruowany wokół czterech kluczowych obszarów działania, w których UE może wnieść największą wartość dodaną: (i) profilaktyka; (ii) wczesne wykrywanie; (iii) diagnostyka i leczenie; oraz (iv) jakość życia pacjentów onkologicznych i osób żyjących z rakiem lub wyleczonych. Chociaż narażenie na działanie ołowiu jest rzadkie, może powodować raka, a obniżenie wartości dopuszczalnych przyczyni się do zapobiegania tym nowotworom.

W przypadku diizocyjanianów niekorzystne skutki dla zdrowia nie obejmują raka i europejski plan walki z rakiem nie ma w tej kwestii znaczenia.

Spójność z inicjatywą „Fala renowacji”

Budynki są odpowiedzialne za 36 % emisji gazów cieplarnianych związanych z energią. Zakładając, że ponad 85 % obecnych budynków będzie nadal stało w 2050 r., renowacje pod względem efektywności energetycznej będą miały zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu. W tym kontekście założeniem inicjatywy „Fala renowacji”⁵⁹ jest podwojenie rocznego wskaźnika renowacji energetycznej do 2030 r. Specjalistyczne prace renowacyjne ukierunkowane na zmniejszenie zużycia energii mogą podnosić długoterminową wartość nieruchomości oraz przyczynić się do tworzenia miejsc pracy i inwestycji, często zakorzenionych w lokalnych łańcuchach dostaw. Pracownicy mogą być jednak narażeni na działanie ołowiu m.in. podczas usuwania zawierających ołów farb, materiałów hydraulicznych i dachowych, a na działanie diizocyjanianów wskutek intensywniejszego stosowania pianek izolacyjnych i lepszych powłok powierzchniowych

⁵⁶ <https://www.hbm4eu.eu/about-us/>

⁵⁷ Więcej informacji – zob. Scholten, B; Kenny, L; Duca, R; Pronk, A; Santonen, T; Galea, K.S; Loh, M; Huuonen, K; Sleuwenhoek, A; Creta, M; Godderis, L; i Jones, K. 2020. „Biomonitoring for occupational exposure to diisocyanates: A systematic review” [„Biomonitoring narażenia zawodowego na diizocyjaniany: przegląd systematyczny”. *Annals of Work Exposures and Health* 64(6): 569–585. <https://academic.oup.com/annweh/article/64/6/569/5822987?login=true>

⁵⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Europejski plan walki z rakiem”. COM(2021) 44 final.

⁵⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia”. COM(2020) 662 final.

w celu poprawy izolacji cieplnej środowiska zbudowanego. Niniejszy wniosek przyczynia się zatem do przeprowadzania renowacji, które są zarówno korzystne dla środowiska, jak i zapewniają ochronę bezpieczeństwa i zdrowia pracowników.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Zgodnie z art. 153 ust. 2 lit. b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Parlament Europejski i Rada „mogą przyjąć, w dziedzinach określonych w ustępie 1 litery a)– i) [art. 153 TFUE], w drodze dyrektyw, minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z państw członkowskich. Dyrektywy te unikają nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw”. Art. 153 ust. 1 lit. a) TFUE stanowi, że UE musi wspierać i uzupełniać działania państw członkowskich w dziedzinie „polepszania w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników”.

Zarówno dyrektywę w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych, jak i dyrektywę w sprawie środków chemicznych przyjęto na podstawie art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE w celu poprawy zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Niniejszy wniosek ma na celu podwyższenie poziomu ochrony zdrowia pracowników zgodnie z art. 153 ust. 1 lit. a) TFUE w drodze zmiany OEL i BLV w odniesieniu do ołowiu, które mają zostać określone w dyrektywie w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych, jak również wprowadzenia OEL i STEL dla diizocyjanianów w dyrektywie w sprawie środków chemicznych, wraz z pewnymi dostosowaniami technicznymi. W związku z tym właściwą podstawę prawną wniosku Komisji dotyczącego zmiany zarówno dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych, jak i dyrektywy w sprawie środków chemicznych stanowi art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE.

Zgodnie z art. 153 ust. 2 TFUE polepszanie w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników stanowi działalność prowadzoną w ramach polityki społecznej, w przypadku której kompetencje są podzielone między UE a państwa członkowskie.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Od czasu przyjęcia dyrektywy w sprawie środków chemicznych w 1998 r. (i poprzedniej dyrektywy z 1982 r. dotyczącej ołowiu) wiedza naukowa na temat ołowiu i diizocyjanianów rozwinęła się. Zmiana zakresu stosowania dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów wynikająca z przyjęcia dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych polega na włączeniu ołowiu, substancji reprotoksycznej, w zakres stosowania tej drugiej dyrektywy. Ponadto wartość dodana działania UE jest uzasadniona, ponieważ problem występuje powszechnie w całej UE. Chociaż zmiana OEL i BLV dla ołowiu i jego związków nieorganicznych oraz wprowadzenie OEL i STEL dla diizocyjanianów nie wpłynie znacząco na konkurencję na jednolitym rynku,

większa harmonizacja minimalnych wymogów poprawiłaby równe warunki działania podmiotów na jednolitym rynku.

Dane zgromadzone na etapie przygotowawczym wskazują na istnienie różnic między państwami członkowskimi w zakresie ustalania wartości dopuszczalnych dla ołowiu i diizocyjanianów. Z uwagi na rozwój wiedzy naukowej niektóre państwa członkowskie już obniżyły w różnym stopniu wartości dopuszczalne dla ołowiu lub wprowadziły wartości dopuszczalne dla diizocyjanianów.

W przypadku ołowiu BLV państw członkowskich wynoszą 20–70 $\mu\text{g}/100\text{ ml}$ krwi (obecny BLV określony w dyrektywie w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych). W 15 państwach członkowskich BLV jest niższy od obecnego unijnego BLV⁶⁰. W niektórych państwach członkowskich obowiązuje niższa wartość dopuszczalna dla kobiet, która jest zależna od wieku lub określana jako wartość dopuszczalna dla „kobiet w wieku rozrodczym” i wynosi zwykle 20–40 $\mu\text{g}/100\text{ ml}$ krwi. OEL wynosi 0,050–0,150 g/m^3 (obecny OEL określony w dyrektywie w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych).

W przypadku diizocyjanianów nie ma unijnej wartości dopuszczalnej. Trzy państwa członkowskie UE określiły jednak ogólny OEL⁶¹, a w kilku państwach istnieją różne OEL i STEL dla niektórych – ale nie wszystkich – różnych diizocyjanianów. Tam, gdzie wartości OEL są określone, wynoszą 3–500 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$, przy czym średnia wynosi 17,4 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$. W przypadku STEL zakres wynosi 10–82 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$.

Biorąc pod uwagę opisaną powyżej sytuację, oczywiste jest, że pracownicy w UE podlegają różnym poziomom ochrony przed ołowiem i diizocyjanianami.

Znaczne rozbieżności między krajowymi wartościami dopuszczalnymi zakłócają konkurencję na jednolitym rynku. Koszty przestrzegania niższych wartości krajowych są zazwyczaj wyższe i w związku z tym wiążą się z przewagą konkurencyjną przedsiębiorstw działających na rynkach, na których krajowe wartości dopuszczalne nie obowiązują lub są mniej rygorystyczne. W przypadku ołowiu przedsiębiorstwa z siedzibą w Bułgarii, Czechach, Danii, na Łotwie i w Polsce muszą przestrzegać OEL trzy razy niższego niż maksymalny OEL obowiązujący obecnie na szczeblu UE (0,050 g/m^3 w porównaniu z 0,150 g/m^3), co może negatywnie wpływać na ich konkurencyjność i powodować dysproporcje na jednolitym rynku. Potencjalny wpływ na konkurencję jest jeszcze większy w przypadku diizocyjanianów, dla których obecnie na szczeblu UE wartości dopuszczalne nie są określone. Tam, gdzie wartości dopuszczalne są określone, OEL wynosi 3–500 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$. Aktualizacja wartości dopuszczalnych dla ołowiu i wprowadzenie po raz pierwszy wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów przyczyni się zatem do większej harmonizacji na jednolitym rynku i stworzenia bardziej wyrównanych warunków działania dla przedsiębiorstw.

Chociaż poszczególne państwa członkowskie nadal będą mogły wprowadzać wartości niższe, poprawią się równe warunki działania dla przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa zamierzające prowadzić działalność w różnych państwach członkowskich UE mogą odnieść dalsze

⁶⁰ BG, HR, CZ, DK, FI, FR, DE, HU, IT, LV, NL, PL, SK, SI, SE.

⁶¹ HR, IE, LT.

korzyści z uproszczenia obowiązujących wartości dopuszczalnych, co może przynieść oszczędności, ponieważ będzie można wprowadzić wspólne rozwiązania w różnych zakładach, zamiast opracowywać osobne rozwiązania dla poszczególnych zakładów w celu spełnienia różnych wymogów w zakresie OEL i BLV.

Zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników wynikające z narażenia w miejscu pracy na działanie ołowiu, niebezpiecznej substancji reprotoksycznej, oraz na działanie diizocyjanianów, które działają uczulająco na drogi oddechowe, są zasadniczo podobne w całej UE, a obie te substancje są powszechnie stosowane w wielu sektorach i państwach. Z tego powodu UE zdecydowanie ma do odegrania rolę wspierającą państwa członkowskie w ograniczaniu tego rodzaju zagrożeń.

W odniesieniu do ołowiu w badaniu zewnętrznym⁶² towarzyszącym niniejszemu wnioskowi wskazano 18 państw członkowskich, które produkują ołów rafinowany, oraz bardziej ograniczoną liczbę państw członkowskich, w których wydobywa się ołów. Wielkość produkcji ołowiu w UE przekracza 10 mln ton rocznie. Ołów jest wykorzystywany w wielu różnych procesach, w tym w produkcji akumulatorów ołowiowych, blach ołowiowych i proszku ołowiowego, oraz jest stosowany w produktach.

Diizocyjaniany są produkowane w siedmiu państwach członkowskich i wykorzystywane w całej UE w 21 istotnych sektorach niższego szczebla.

Aby zapewnić jak największą skuteczność środków ochrony pracowników przed narażeniem na działanie ołowiu i diizocyjanianów, dyrektywy muszą być aktualizowane zgodnie z najnowszą wiedzą naukową przedstawioną w opiniach RAC⁶³. W świetle dostępnych dowodów naukowych konieczne jest dokonanie przeglądu OEL i BLV dla ołowiu i jego związków nieorganicznych oraz wprowadzenie OEL i STEL dla diizocyjanianów. Ochrona zdrowia pracowników przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie tych substancji jest już uwzględniona w przepisach UE, w szczególności w dyrektywie w sprawie środków chemicznych oraz w dyrektywie w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych, które to akty prawne można zmienić wyłącznie na szczeblu UE. Niniejszy wniosek opiera się na długich i intensywnych dyskusjach z wszystkimi zainteresowanymi stronami (przedstawicielami stowarzyszeń pracowników, stowarzyszeń pracodawców oraz rządów). Pomaga to zapewnić właściwe przestrzeganie zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Aktualizacja dyrektywy w sprawie środków chemicznych oraz dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych w celu uwzględnienia nowszych dowodów naukowych stanowi skuteczny sposób zapewnienia odpowiedniej aktualizacji środków zapobiegawczych we wszystkich państwach członkowskich. Umożliwi to osiągnięcie jednolitego poziomu minimalnych wymogów służących zagwarantowaniu lepszego standardu w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa. To z kolei zminimalizuje różnice

⁶² RPA (2021), zob. przypis 21.

⁶³ Zob. przypis 23.

w poziomie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników między państwami członkowskimi i na całym jednolitym rynku UE.

Ponadto zmiana lub wprowadzenie wartości dopuszczalnych to procesy bardzo złożone i wymagające wysokiego poziomu wiedzy naukowej. Przyjęcie wartości dopuszczalnych na szczeblu UE daje istotną korzyść dzięki wyeliminowaniu konieczności przeprowadzania przez państwa członkowskie własnych analiz naukowych, co prawdopodobnie przyniesie znaczne oszczędności kosztów administracyjnych. Zasoby te będzie można zamiast tego przeznaczyć na dalszą poprawę polityki BHP w poszczególnych państwach członkowskich.

Wynika z tego, że w odniesieniu zarówno do ołowiu, jak i do diizocyjanianów działania na szczeblu UE zmierzające do osiągnięcia celów niniejszego wniosku są konieczne, ponieważ cele te nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ani na szczeblu centralnym, ani regionalnym czy lokalnym ze względu na skalę i skutki proponowanego działania. Jest to zgodne z art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Dyrektywę w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych i dyrektywę w sprawie środków chemicznych można zmienić wyłącznie na szczeblu UE i wyłącznie po przeprowadzeniu dwuetapowych konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z art. 154 TFUE.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności, ponieważ nie prowadzi do zmiany celów i ogólnych wymogów dyrektyw. Działanie ogranicza się do zaproponowania nowych i zmienionych wartości dopuszczalnych przy pełnym uwzględnieniu informacji naukowych i społeczno-ekonomicznych czynników wykonalności. Kwestie te szczegółowo omówiono z wszystkimi zainteresowanymi stronami (przedstawicielami organizacji pracowników, organizacji pracodawców i rządów). Celem tej inicjatywy jest zapewnienie zrównoważonego podejścia, tj. takiego, które zapobiega wystąpieniu poważnych trudności gospodarczych dla przedsiębiorstw, a jednocześnie zapewnia odpowiednią ochronę pracowników na szczeblu UE. Ponieważ wniosek dotyczący diizocyjanianów wiąże się z ustanowieniem po raz pierwszy wartości dopuszczalnych, obejmuje on środki służące łagodzeniu obciążeń i wspieraniu zgodności z przepisami (takie jak okres przejściowy), które również omówiono z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Te środki przejściowe przyczyniają się do proporcjonalności proponowanej inicjatywy przez zapewnienie przedsiębiorstwom bardziej odpowiednich ram czasowych na dostosowanie się. Jeżeli chodzi o ołów, wniosek stanowi część podejścia stopniowego⁶⁴ do lepszej ochrony pracowników przez zapewnienie wartości dopuszczalnych lepiej chroniących niż wartości obowiązujące.

⁶⁴ Proces ustalania lub zmiany wartości dopuszczalnych obejmuje określenie przez Komisję substancji priorytetowych do oceny naukowej, w tym zaangażowanie zainteresowanych stron na szczeblu państw członkowskich oraz partnerów społecznych, ocenę naukową sporządzoną przez Komitet ds. Oceny Ryzyka Europejskiej Agencji Chemikaliów, konsultacje publiczne, konsultacje trójstronne z przedstawicielami pracodawców, pracowników i rządów za pośrednictwem Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy oraz ocenę skutków opartą na badaniu zewnętrznym.

Ponadto ustalenie tych nowych lub zmienionych wartości dopuszczalnych dla obu substancji wiązałoby się z ograniczonymi kosztami dla przedsiębiorstw, w szczególności w porównaniu z ich obrotami. Uznaje się, że inicjatywa jest zrównoważona i uzasadniona w świetle narastających i długoterminowych korzyści w postaci zmniejszenia zagrożeń dla zdrowia wynikających z narażenia pracowników na działanie ołowiu i diizocyjanianinów oraz w postaci zapobiegania złemu stanowi zdrowia związanemu z pracą. Zgodnie z art. 153 ust. 4 TFUE niniejszy wniosek przewiduje ustanowienie minimalnych wymogów, które nie uniemożliwią żadnemu państwu członkowskiemu utrzymania ani wprowadzenia bardziej rygorystycznych środków ochronnych zgodnych z Traktatami, na przykład w postaci niższych wartości dopuszczalnych lub innych przepisów zapewniających większą ochronę pracowników. Daje to państwom członkowskim pewien margines elastyczności.

Wynika z tego, że zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 TUE niniejszy wniosek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celów. Szczegółowe informacje na temat zgodności z zasadą proporcjonalności przedstawiono w sprawozdaniu z oceny skutków towarzyszącym niniejszemu wnioskowi (pkt 8.4).

- **Wybór instrumentu**

W art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE określono, że minimalne wymagania w dziedzinie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników można przyjąć „w drodze dyrektyw”.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

W najnowszej dogłębnej ocenie dyrektywy w sprawie środków chemicznych i dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów (ocena *ex post* z 2017 r. unijnych dyrektyw BHP⁶⁵) stwierdzono, że zgodnie z dostępnymi dowodami dyrektywy te są nadal wysoce adekwatne i skuteczne. W ocenie tej podkreślono, że wartości dopuszczalne są ważnym narzędziem zarządzania ryzykiem chemicznym w miejscu pracy oraz że istnieje potrzeba przyjęcia dopuszczalnych wartości narażenia dla większej liczby substancji wzbudzających duże obawy. W szczególności w ocenie wskazano potrzebę rozważenia najwłaściwszego podejścia do zarządzania ryzykiem, które może wynikać z narażenia na działanie substancji chemicznych i reprotoksycznych oraz czy i w jaki sposób można skuteczniej wykorzystywać biomonitoring do zarządzania ryzykiem w miejscu pracy. Ponadto stwierdza się w niej, że czynniki uczulające należy potraktować jako kwestię wysoce priorytetową, która wymaga dalszej analizy w celu zagwarantowania, że wymogi w zakresie zarządzania ryzykiem będą odpowiednie.

Inicjatywa ta jest również zgodna z podsumowującym dokumentem roboczym służb Komisji towarzyszącym strategicznym ramom UE dotyczącym bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027 (SWD(2021) 148 final)⁶⁶, w którym stwierdza się, że należy w większym stopniu

⁶⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017SC0010&from=en>

⁶⁶ Zob. przypis 3.

skupić się na przeciwdziałaniu chorobom zawodowym. W dokumencie tym uznaje się, że zwłaszcza w przypadku ołowiu wartości dopuszczalne należy poddać przeglądowi w świetle nowych danych naukowych.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Dwuetaapowe konsultacje z europejskimi partnerami społecznymi zgodnie z art. 154 TFUE

W latach 2020 i 2021 Komisja przeprowadziła dwuetapowe konsultacje z partnerami społecznymi na szczeblu UE zgodnie z art. 154 ust. 2 TFUE. Komisja skonsultowała się z partnerami społecznymi w sprawie podejścia do zmiany obowiązujących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego dla ołowiu i jego związków oraz do ustalenia dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego dla diizocyjanianów w dyrektywie w sprawie środków chemicznych.

Organizacje pracowników

Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (EKZZ) udzieliła odpowiedzi na pierwszy etap konsultacji, uznając znaczenie obowiązujących przepisów. Chociaż EKZZ zasadniczo poparła obniżenie obecnych wartości dopuszczalnych dla ołowiu, wyraziła pogląd, że BLV zaproponowany w opinii naukowej przyjętej przez RAC nie zapewnia wystarczającej ochrony kobietom w wieku rozrodczym w miejscu pracy ani też nie gwarantuje równego traktowania kobiet i mężczyzn w miejscu pracy⁶⁷. Zamiast tego EKZZ zaproponował wprowadzenie niższego BLV. Ponadto EKZZ przedstawił w tym kontekście pewne ogólne rozważania na temat potrzeby poprawy ochrony pracowników przed narażeniem na działanie substancji reprotoksycznych oraz na temat dyrektywy 92/85/EWG w sprawie pracownic w ciąży⁶⁸.

EKZZ zgodził się, że potrzebny jest wiążący unijny OEL dla diizocyjanianów, aby zapewnić minimalne wymogi w zakresie ochrony pracowników narażonych na działanie diizocyjanianów w całej UE. Jednocześnie wyraził pogląd, że jest to pierwszy przypadek ustanowienia wiążącego unijnego OEL dla substancji uczulających w celu głównie zapobiegania astmie zawodowej, i w związku z tym zaproponował, by punkt ten został omówiony i uzgodniony w ramach ACSH, w którym reprezentowani są pracownicy, pracodawcy i rządy.

Organizacje pracowników uważają, że konieczne jest podjęcie wiążących działań legislacyjnych UE w tych kwestiach i w związku z tym nie widzą potrzeby wszczynania procedury negocjacji zgodnie z art. 155 TFUE. EKZZ wskazuje jednak, że może zechcieć przedyskutować dodatkowe kwestie z pracodawcami i dążyć do wypracowania zbieżnych stanowisk w niektórych kwestiach, takich jak najlepszy instrument prawny chroniący pracowników przed ryzykiem narażenia na działanie substancji, które są toksyczne

⁶⁷ RAC zaleca stwierdzenie w dyrektywie w sprawie środków chemicznych, że należy unikać narażenia kobiet w wieku rozrodczym na działanie ołowiu w miejscu pracy lub je minimalizować, ponieważ BLV dla ołowiu nie zapewnia ochrony potomstwa kobiet w wieku rozrodczym. Zdaniem EKZZ jest to dyskryminujące, ponieważ może prowadzić do tego, że kobiety nie będą zatrudniane w miejscach pracy, w których mogą być narażone na działanie ołowiu i jego związków.

⁶⁸ Zob. przypis 45.

i wpływają na rozrodczość, lub potrzeba opracowania nowej metodyki w celu ograniczenia ilości substancji bezprogowych na szczeblu UE.

Organizacje pracodawców;

Na pierwszym etapie konsultacji odpowiedzi udzieliły trzy organizacje pracodawców: Business Europe, SME United (Europejskie Stowarzyszenie Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw) oraz Europejska Federacja Przemysłu Budowlanego (FIEC).

Organizacje pracodawców poparły cel, jakim jest skuteczna ochrona pracowników przed narażeniem na niebezpieczne chemikalia, m.in. przez ustalenie w stosownych przypadkach OEL na szczeblu unijnym. Ich zdaniem leży to w interesie pracowników i przedsiębiorstw oraz przyczyniłoby się do zapewnienia równych warunków działania dla przedsiębiorstw. Organizacje wyrażały jednak również pewne zastrzeżenia co do podejścia przyjmowanego przy ustalaniu takich wartości.

Jeżeli chodzi o kwestie wskazane w dokumencie konsultacyjnym, organizacje pracodawców poparły – z zastrzeżeniem pewnych warunków – ogólny kierunek obrany przez Komisję, czyli dążenie do ciągłej poprawy ochrony pracowników przed narażeniem na działanie czynników rakotwórczych i przed ryzykiem związanym ze czynnikami chemicznymi w miejscu pracy. Ich zdaniem proces ustalania wartości dopuszczalnych powinien opierać się na solidnych dowodach naukowych, wykonalności technicznej i ekonomicznej, ocenie skutków społeczno-ekonomicznych oraz opinii ACSH, jak to obecnie robi Komisja.

Ponadto organizacje te podkreśliły, że niższa wartość dopuszczalna nie zawsze oznacza lepszą ochronę pracowników, ponieważ ochrona ta zależy od możliwości zmierzenia i wdrożenia tej wartości przez pracodawców.

Business Europe i SME United podkreśliły potrzebę oceny skutków dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w szczególności mikroprzedsiębiorstw, pod względem proporcjonalności i wykonalności działań, a także potrzebę uwzględnienia różnic sektorowych.

Na pytanie o wiążący instrument, który należy zastosować w celu rozwiązania tych problemów, organizacja SME United zwróciła uwagę, że bez głębszej analizy skutków nowych wartości dla rzemieślników, MŚP i obowiązków pracodawców nie może ocenić, czy taki instrument byłby odpowiedni.

W odniesieniu do ołowiu i jego związków organizacja Business Europe przywołała dobrowolne porozumienia zawarte przez branżę w celu ciągłego obniżania poziomów narażenia, o ile pozwala na to technologia. Organizacja ta podkreśliła, że przepisy w zakresie BHP na szczeblu unijnym i krajowym już teraz zapewniają dobry poziom ochrony pracowników, oraz zwróciła uwagę na znaczenie obecnego wiążącego OEL określonego w dyrektywie w sprawie środków chemicznych wraz z innymi środkami ochronnymi obok wartości dopuszczalnej.

Organizacja SME United podkreśliła, że aby można było lepiej ocenić skutki dla przedsiębiorstw, należy przedłożyć konkretną propozycję nowego planowanego OEL.

Jeżeli chodzi o diizocyjaniany, SME United jest zdania, że brakuje szczegółowej analizy ryzyka związanego z diizocyjanianami, która uzasadniałaby ustalenie wartości dopuszczalnej. Chociaż zasadniczo organizacja ta nie sprzeciwia się wprowadzeniu proporcjonalnego i wykonalnego OEL dla diizocyjanianów w miejscach pracy wewnątrz budynków, jej zdaniem w przypadku miejsc pracy na zewnątrz budynków wystarczają wymagania dotyczące szkolenia w zakresie ewentualnego ryzyka i zagrożeń.

Organizacja Business Europe, choć przyznała, że istnieje ryzyko dla pracowników, podkreśliła, że wprowadzenie nowego wiążącego OEL nałożyłoby na pracodawców dodatkowe obowiązki, nie tylko w zakresie przestrzegania wartości dopuszczalnej, lecz także innych środków ochronnych przewidzianych w dyrektywie w sprawie środków chemicznych.

Podkreśliła również znaczenie ochrony pracowników już zapewnianej na podstawie rozporządzenia REACH dzięki ograniczeniu polegającym na obowiązku przeszkolenia pracowników stosujących diizocyjaniany⁶⁹, a także obowiązkowi dotyczącemu szkolenia pracowników. Ponadto zauważyła, że RAC wspominał w kontekście ograniczenia, iż szkolenie pracowników jest najskuteczniejszym sposobem zmniejszania ich narażenia i oddziaływania na nich.

Organizacja Business Europe stwierdziła, że UE powinna przedstawić więcej informacji i analiz na temat tego, jak skuteczny byłby wiążący OEL jako uzupełnienie istniejących ograniczeń na podstawie rozporządzenia REACH.

Organizacje pracodawców uznały, że istniejące procedury przygotowawcze już angażują partnerów społecznych, w tym w ramach konsultacji ACSH. W związku z tym nie chcą one wszczynać procedury negocjacji zgodnie z art. 155 TFUE.

Wyniki drugiego etapu konsultacji z partnerami społecznymi

Komisja rozpoczęła drugi etap konsultacji z partnerami społecznymi, który zakończył się 30 września 2021 r. Na drugim etapie konsultacji skoncentrowano się na przewidywanej treści ewentualnych wniosków zgodnie z wymogami Traktatu.

Pośród organizacji pracowników jedynie EKZZ udzielił odpowiedzi na drugi etap konsultacji. Organizacja ta uznała znaczenie dalszej poprawy ochrony pracowników przed narażeniem na działanie ołowiu i diizocyjanianów oraz poparła wiążące działania w formie zmiany dyrektyw. Po udzieleniu odpowiedzi już na pierwszym etapie konsultacji organizacja ta potwierdziła swoje uwagi.

Nie widzi ona potrzeby rozpoczęcia negocjacji na podstawie art. 155 TFUE.

⁶⁹ Zob. przypis 24.

Spośród organizacji pracodawców na drugim etapie konsultacji odpowiedzi udzieliły tylko Business Europe oraz Shipyards' & Maritime Equipment Association of Europe (SEA Europe).

Organizacja Business Europe, która udzieliła odpowiedzi już na pierwszym etapie konsultacji, potwierdziła swoje uwagi.

Uznała ona, że istniejące procedury przygotowawcze już angażują partnerów społecznych oraz że ACSH jest właściwym miejscem do prowadzenia z nimi, wraz z rządami, dialogu na temat kolejnych etapów tego procesu. W związku z tym nie chce ona wszczynać procedury negocjacji zgodnie z art. 155 TFUE.

Organizacja Sea Europe stwierdziła, że diizocyjaniany rzadko są stosowane w jej branży i że gdyby nie można ich już było stosować, znalazłaby alternatywną substancję stanowiącą zamiennik.

Konsultacje z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ACSH)

ACSH składa się z przedstawicieli rządów krajowych oraz organizacji pracowników i pracodawców. Jego opinii w sprawie niniejszego wniosku zasięgnięto za pośrednictwem specjalnej grupy roboczej ds. chemikaliów, zgodnie z mandatem ACSH. W ramach tego mandatu Komisja zwraca się do grupy roboczej ds. chemikaliów o aktywny udział w rekomendowaniu priorytetów w zakresie nowych lub zmienionych ocen naukowych. W opinii grupy roboczej ds. chemikaliów uwzględnia się wkład naukowy RAC oraz czynniki społeczno-gospodarcze i kwestię wykonalności.

24 listopada 2021 r. ACSH przyjął opinię w sprawie ołowiu⁷⁰ dotyczącą unijnego wiążącego OEL oraz wiążącego BLV w ramach dyrektywy w sprawie środków chemicznych (obecnie dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych) oraz opinię w sprawie diizocyjanianów⁷¹ w odniesieniu do wiążących OEL i STEL w ramach dyrektywy w sprawie środków chemicznych.

Jeżeli chodzi o ołów, trzy grupy interesów w ramach ACSH (pracodawcy, pracownicy i rządy) osiągnęły porozumienie co do potrzeby obniżenia istniejących BLV i OEL, by lepiej chronić zdrowie pracowników z uwzględnieniem postępu naukowego i technicznego, jaki nastąpił od czasu przyjęcia obecnych wartości dopuszczalnych. Nie osiągnięto konsensusu w sprawie proponowanej wartości dopuszczalnej. Zdaniem tych grup interesów zarówno narażenie drogą doustną, jak i przez drogi oddechowe są istotnymi drogami wchłaniania ołowiu do organizmu ludzkiego, a stężenie ołowiu we krwi to najlepszy wskaźnik narażenia służący do oceny narażenia zawodowego. Wynika to z faktu, że poziomy stężenia ołowiu w organizmie mają decydujące znaczenie dla toksyczności przewlekłej. W związku z tym ważne jest, aby stosować BLV jako podstawowe narzędzie ochrony pracowników przed

⁷⁰ Zob. przypis 25.

⁷¹ Zob. przypis 25.

toksycznością ołowiu. OEL i BLV wzajemnie się uzupełniają i należy przestrzegać obu tych wartości.

Główne różnice poglądów dotyczyły (i) najlepszego sposobu rozwiązania problemu pracowników z wyższym poziomem stężenia ołowiu we krwi z powodu dotychczasowego narażenia, ponieważ ołów jest magazynowany w kościach przez długi czas; (ii) poziomów narażenia kobiet w wieku rozrodczym; oraz (iii) w przypadku OEL – niepewności co do modeli wykorzystanych do określenia wartości i wykonalności technicznej wraz z analizą kosztów i korzyści osiągnięcia tych poziomów⁷².

W przedstawionych powyżej rozbieżnych opiniach podkreśla się znaczenie kontroli zdrowia (wymaganej już na mocy dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych) dla skutecznego zarządzania sytuacją poszczególnych pracowników, którzy mogli być narażeni w przeszłości, lub w szczególnym przypadku pracownic w wieku rozrodczym. Ogólne wymogi dotyczące kontroli zdrowia (które mają zastosowanie do wszystkich substancji wchodzących w zakres stosowania dyrektywy) uzupełnia się o szczególne wymogi, w przypadku gdy pracownicy są narażeni na działanie pewnych określonych poziomów ołowiu wymagających bardziej szczegółowej kontroli zdrowia, jeżeli narażenie przekracza $0,075 \text{ mg/m}^3$ w powietrzu (50 % obecnego OEL) lub $40 \text{ } \mu\text{g}/100 \text{ ml}$ krwi (ok. 60 % obecnego BLV).

W przypadku ołowiu kontrola zdrowia/nadzór medyczny są ważne, ponieważ ołów magazynuje się w kościach przez dziesięciolecia (okres półtrwania w kościach⁷³ wynosi 6–37 lat) i jest stopniowo uwalniany do krwiobiegu.

W odniesieniu do diizocyjanianów trzy grupy interesów ACSH uzgodniły wartości liczbowe OEL i STEL, które należy zaproponować, oraz stwierdziły, że konieczne jest podejście stopniowe ze względu na wykonalność pomiarów technicznych oraz czas potrzebny na wdrożenie środków zarządzania ryzykiem, w szczególności w sektorach niższego szczebla. Grupa interesów pracodawców podkreśliła, że należy zająć się problemem astmy zawodowej powodowanej przez ten czynnik, czemu ma służyć zapobieganie szczytowemu narażeniu. Grupa ta uznała potrzebę przyjęcia pragmatycznego podejścia do ustalenia STEL, który znacznie zmniejszy szczytowe narażenie, co doprowadzi do dużej poprawy zdrowia pracowników.

Kontrolę zdrowia wymienia się również jako właściwy sposób identyfikacji wczesnych oznak i objawów działania uczulającego na układ oddechowy zgodnie z art. 6 ust. 3 i art. 10 dyrektywy w sprawie środków chemicznych. Ustalenia te powinny być zgodne z prawem krajowym lub praktyką krajową, a także z zasadami i praktykami medycyny pracy.

Istnieje zatem zgoda co do potrzeby przyjęcia w dyrektywie w sprawie środków chemicznych wiążącego OEL na poziomie $6 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ wraz z powiązaniem STEL równym $12 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$, notacją dotyczącą działania uczulającego na skórę i układ oddechowy oraz notacją dotyczącą skóry.

⁷² Szczegółowy przegląd rozbieżnych opinii – zob. opinia ACSH (zob. przypis 25) oraz sprawozdanie z oceny skutków towarzyszące niniejszemu wnioskowi.

⁷³ Czas potrzebny do zmniejszenia stężenia o połowę.

Zaproponowano również wartość przejściową na poziomie $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z powiązanym STEL równym $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, które to wartości powinny obowiązywać do 31 grudnia 2028 r.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

W toku przeglądu wiążących wartości dopuszczalnych (OEL i BLV) dla ołowiu w ramach dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz przy ustanawianiu po raz pierwszy wiążących OEL i STEL dla diizocyjanianów Komisja zastosowała ugruntowaną procedurę, obejmującą zasięganie porad naukowych i konsultowanie się z ACSH. Wszelkie działania w zakresie BHP, szczególnie w odniesieniu do substancji niebezpiecznych, muszą opierać się na rzetelnych podstawach naukowych. W związku z tym Komisja zwróciła się o poradę do Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC) Europejskiej Agencji Chemikaliów.

RAC opracowuje wysokiej jakości dane analityczno-porównawcze, dążąc do tego, aby wnioski i decyzje Komisji, a także jej polityka w zakresie ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników, opierały się na solidnych dowodach naukowych. Członkowie RAC, wybierani na podstawie obiektywnych kryteriów, są wysoko wykwalifikowanymi i niezależnymi ekspertami, posiadającymi specjalistyczną wiedzę. Przedstawiają oni Komisji opinie, które są wykorzystywane przy opracowywaniu polityki UE w zakresie ochrony pracowników.

Opinie naukowe RAC⁷⁴, niezbędne do zmiany wiążących wartości dopuszczalnych (OEL i BLV) dla ołowiu oraz do ustanowienia po raz pierwszy wiążących OEL i STEL dla diizocyjanianów, przyjęto 11 czerwca 2020 r. W opinii w sprawie ołowiu RAC proponuje BLV na poziomie $15 \mu\text{g}$ ołowiu/100 ml krwi i OEL na poziomie $0,004 \text{ mg}$ ołowiu/ m^3 (frakcja wdychalna).

W odniesieniu do diizocyjanianów w opinii RAC stwierdza się, że nie można było zaobserwować progu dla nadreaktywności oskrzeli lub rozwoju astmy. OEL zdefiniowany jako ważona w czasie ośmiogodzinna średnia narażenia oparta na „grupie NCO”⁷⁵ można jednak określić na podstawie zależności między narażeniem a ryzykiem w odniesieniu do nadreaktywności oskrzeli lub astmy wywołanej diizocyjanianami z uwzględnieniem nadmiarowego ryzyka w całym okresie życia zawodowego.

Zależność między narażeniem a ryzykiem przedstawia szereg poziomów narażenia i odpowiadające im ryzyko rozwoju astmy zawodowej w związku z narażeniem na działanie diizocyjanianów.

Potrzebna jest wartość STEL dotycząca okresu 15 minut, ponieważ narażenie szczytowe jest ważne i powoduje pojawienie się astmy. Pomiar wartości szczytowych w badaniach epidemiologicznych nie jest jednak praktycznie możliwy i z tego powodu RAC skupił się na OEL, przy czym stwierdził, że konieczne jest ustalenie STEL przy użyciu mnożnika nieprzekraczającego dwukrotności OEL. RAC zalecił, aby wartość STEL nie przekraczała $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NCO.

⁷⁴ Zob. przypis 23.

⁷⁵ Zob. przypisy 31 i 37.

Ponadto RAC uznał, że uzasadnione są notacja dotycząca działania uczulającego na skórę i układ oddechowy oraz notacja dotycząca skóry. notacje wskazują, że oprócz konieczności kontrolowania narażenia przez drogi oddechowe ważne jest zapobieganie narażeniu przez skórę, ponieważ substancja może być wchłaniana przez skórę i przyczyniać się do ogólnego narażenia i wywoływania astmy. Zapobieganie narażeniu przez skórę można osiągnąć na przykład przez noszenie odpowiednich rękawic i kombinezonów.

- **Ocena skutków**

Niniejszy wniosek jest poparty towarzyszącym mu sprawozdaniem z oceny skutków. Sprawozdanie z oceny skutków poparto zewnętrznym badaniem, w którym zgromadzono informacje służące analizie skutków zdrowotnych, społeczno-gospodarczych i środowiskowych w związku z ewentualnymi zmianami dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych i dyrektywy w sprawie środków chemicznych⁷⁶. Sprawozdanie z oceny skutków przedstawiono i omówiono na posiedzeniu Rady ds. Kontroli Regulacyjnej 12 października 2022 r. Rada wydała opinię pozytywną z zastrzeżeniami 14 października 2022 r. Uwagi Rady ds. Kontroli Regulacyjnej uwzględniono w końcowym sprawozdaniu z oceny skutków.

Zbadano następujące warianty dotyczące różnych wartości dopuszczalnych dla ołowiu i diizocyjanianów:

- scenariusz odniesienia zakładający niepodjęcie dalszych działań na szczeblu UE (wariant 1); oraz
- warianty dotyczące różnych OEL i BLV dla ołowiu oraz STEL dla diizocyjanianów, z uwzględnieniem oceny naukowej dokonanej przez RAC⁷⁷, opinii ACSH⁷⁸ oraz wartości OEL obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich (ocena naukowa zapewnia rzetelne podejście oparte na dowodach, natomiast opinia ACSH dostarcza ważnych informacji na potrzeby skutecznego wdrożenia zmienionych wariantów OEL i BLV).

Ze względu na niewystarczające dane dotyczące możliwych do zidentyfikowania skutków dla zdrowia w sprawozdaniu z oceny skutków nie zbadano możliwości ustanowienia oddzielnego BLV dla pracowników w wieku rozrodczym. W związku z tym wydaje się zalecenie, ponieważ brakuje danych na temat kosztów, korzyści i potencjalnych ogólnych skutków oddzielnego BLV. Zalecaną wartość orientacyjną i wymogi dotyczące kontroli zdrowia należy rozpatrywać łącznie, aby zapewnić odpowiednią ochronę tej grupy pracowników.

⁷⁶ RPA (2021), zob. przypis 20. W chwili rozpoczęcia badania zarówno wprowadzenie wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów, jak i aktualizacja wartości dopuszczalnych dla ołowiu miały być przeprowadzone w ramach dyrektywy w sprawie środków chemicznych. Sprawozdanie z oceny skutków sporządzono jednak po osiągnięciu przez Parlament Europejski i Radę w styczniu 2022 r. porozumienia w sprawie rozszerzenia zakresu stosowania dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów, dlatego w sprawozdaniu wzięto pod uwagę włączenie substancji reprotoksycznych do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz skutki tego włączenia.

⁷⁷ Opinia RAC. Zob. przypis 23.

⁷⁸ Zob. przypis 25.

Na wczesnym etapie odrzucono szereg innych wariantów, ponieważ uznano je za nieproporcjonalne lub mniej skuteczne w osiąganiu celów niniejszej inicjatywy. Te odrzucone warianty dotyczyły sposobu ustalania OEL, STEL i BLV, wyboru innego instrumentu oraz wprowadzenia dostosowanych środków dla MŚP. Rozwiązania alternatywne o charakterze nieregulacyjnym, np. wytyczne lub przykłady dobrych praktyk, uznano za niewystarczająco skuteczne w osiąganiu celów niniejszej inicjatywy, ponieważ skutkowałyby niewiążącymi przepisami. Z drugiej strony istniejące wytyczne lub przykłady dobrych praktyk można uznać za informacje uzupełniające, które mogą wnieść wartość dodaną na potrzeby ustalenia OEL/STEL/BLV. Przyjęcie innego rozwiązania dla MŚP również odrzucono. Wynika to z faktu, że MŚP stanowią około 99 % przedsiębiorstw zajmujących się ołowiem i diizocyjanianami, w związku z czym nie powinny być wyłączone z zakresu inicjatywy. Ich wykluczenie oznaczałoby, że zdecydowana większość pracowników europejskich narażonych na działanie tych grup substancji nie byłaby wystarczająco chroniona przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, co wiązałoby się z wyraźnym zakłóceniem i nierównością w stosowaniu ram prawnych UE oraz z ryzykiem naruszenia podstawowych celów polityki społecznej i praw podstawowych.

W odniesieniu do diizocyjanianów zachowano możliwość wspierania MŚP przez wydłużenie czasu, w którym należy wdrożyć wartość dopuszczalną. Uznaje się, że wartość przejściowa jest konieczna ze względu na wykonalność pomiarów technicznych oraz aby dać tej branży wystarczająco dużo czasu na wdrożenie niezbędnych środków zarządzania ryzykiem, w szczególności w sektorach niższego szczebla, ponieważ obecnie na szczeblu UE nie ma wartości dopuszczalnej. Ponadto ponieważ większość przedsiębiorstw (99 %) zajmujących się diizocyjanianami to MŚP, ta przejściowa wartość będzie dla nich szczególnie korzystna.

Komisja przeanalizowała również skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe poszczególnych wariantów strategicznych. Wyniki analizy przedstawiono w sprawozdaniu z oceny skutków towarzyszącym niniejszemu wnioskowi. Poszczególne warianty porównano i wybrano wariant preferowany na podstawie kryteriów skuteczności, efektywności i spójności. Koszty i korzyści obliczono w odniesieniu do okresu 40 lat. Korzyści dla zdrowia wynikające ze zmiany OEL/STEL/BLV obliczono w kategoriach unikniętych kosztów złego stanu zdrowia. Wszelkie etapy analizy przeprowadzono zgodnie z wytycznymi w sprawie lepszego stanowienia prawa⁷⁹.

Komisja porównała warianty brane pod uwagę i uwzględniła stanowiska poszczególnych grup interesów w ramach ACSH. Na tej podstawie Komisja wybrała preferowany wariant polegający na ustaleniu BLV dla ołowiu na poziomie 15 µg/100 ml krwi wraz z powiązaniem OEL równym 0,03 mg/m³ jako ośmiogodzinna średnia ważona w czasie i przełożyła to na odpowiedni przepis prawny określony w niniejszym wniosku. Uznano, że ten wariant jest zrównoważony i uzasadniony w świetle narastających i długoterminowych korzyści w postaci zmniejszenia zagrożeń dla zdrowia wynikających z narażenia pracowników na działanie ołowiu, a jednocześnie nie nakłada nieproporcjonalnych obciążeń na przedsiębiorstwa w odnośnych sektorach, w tym na MŚP i mikroprzedsiębiorstwa. W odniesieniu do

⁷⁹ Dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_pl.

diizocyjanianów Komisja wybrała preferowany wariant polegający na ustaleniu OEL na poziomie $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wraz z powiązaniem STEL równym $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz notacją dotyczącą działania uczulającego na skórę i układ oddechowy oraz notacją dotyczącą skóry. Przejściowa wartość OEL równa $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z powiązaniem STEL równym $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ powinny mieć zastosowanie do 31 grudnia 2028 r. ze względu na wykonalność pomiarów technicznych oraz czas potrzebny do wdrożenia środków zarządzania ryzykiem, w szczególności w sektorach niższego szczebla. Powinna temu towarzyszyć kontrola zdrowia pracowników w celu wykrycia wszelkich wczesnych oznak złego stanu zdrowia, po czym wobec poszczególnych pracowników powinno się zastosować środki zaradcze, aby zapobiec dalszemu ryzyku wynikającemu z narażenia na diizocyjaniany. Łącznie środki te zapewniają wysoki poziom ochrony pracowników.

Wpływ na pracowników

Preferowane warianty powinny przynieść korzyści w postaci zapobiegania złemu stanowi zdrowia związanemu z pracą i związanych z tym pieniężnych korzyści zdrowotnych (takich jak unikanie kosztów niematerialnych, jak niższa jakość życia, cierpienie pracowników i ich rodzin itp.). Szacuje się, że w przypadku ołowiu można zapobiec około 10 500 przypadkom złego stanu zdrowia, a wartość pieniężną korzyści zdrowotnych szacuje się na 160–250 mln EUR w ciągu najbliższych 40 lat. Jeżeli chodzi o diizocyjaniany, brak danych oznacza, że niemożliwe jest ilościowe określenie korzyści dla pracowników. Zainteresowane strony, w tym partnerzy społeczni, w dużej mierze zgadzają się jednak co do tego, że ustanowienie STEL doprowadziłoby do zmniejszenia liczby przypadków złego stanu zdrowia.

Oczekuje się, że wprowadzenie wartości dopuszczalnych zmniejszy m.in. cierpienie pracowników i ich rodzin oraz będzie prowadziło do zdrowszego i bardziej produktywnego życia.

Wpływ na pracodawców

Jeżeli chodzi o koszty poniesione w związku ze środkami ograniczania ryzyka, preferowane warianty będą miały wpływ na koszty operacyjne przedsiębiorstw, które będą musiały dostosować metody pracy w celu zapewnienia zgodności z nowymi BLV i OEL dla ołowiu oraz OEL, STEL i notacjami dotyczącymi diizocyjanianów. Będzie to obejmowało koszty przyrostowe generowane przez środki zarządzania ryzykiem (w tym koszt środków ochrony dróg oddechowych), koszty kontroli zdrowia, koszty monitorowania i koszty szkoleń⁸⁰.

Chociaż koszty przeważają nad korzyściami, preferowany wariant nie został wybrany wyłącznie na podstawie porównania kosztów i korzyści pieniężnych. Koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa w ciągu najbliższych 40 lat szacuje się na około 750 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw zajmujących się ołowiem i 13,5 mld EUR w przypadku przedsiębiorstw zajmujących się diizocyjanianami.

Koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa w odniesieniu do ołowiu (średnie dodatkowe koszty na przedsiębiorstwo w ciągu 40 lat wynoszące około 30 000 EUR) stanowią mniej niż

⁸⁰ Przedsiębiorstwa wykorzystujące ołów poniosą jedynie koszty środków zarządzania ryzykiem.

1 % ich rocznego obrotu i w związku z tym nie powinny prowadzić do zamknięcia tych przedsiębiorstw.

Ograniczone dane dotyczące diizocyjanianów oznaczają, że koszty i korzyści prawdopodobnie były niedoszacowane, a w przypadku obu substancji obliczenie kosztów jest łatwiejsze do uzyskania niż obliczenie korzyści, jak to zazwyczaj ma miejsce w przypadku bezpieczeństwa i higieny pracy. W przypadku diizocyjanianów okres przejściowy zaproponowany do 31 grudnia 2028 r. przyczyni się do obniżenia kosztów. Ponadto fakt, że proponowaną wartość zatwierdziły wszystkie trzy grupy interesów ACSH, w tym pracodawcy, wskazuje, że pomimo kosztów uznano ją za środek możliwy do wdrożenia.

Każde z przedsiębiorstw zajmujących się diizocyjanianami wyda średnio około 6 000 EUR w ciągu 40 lat, głównie na zadania związane z monitorowaniem, która to kwota będzie rozłożona w okresie odniesienia. Przedsiębiorstwa w sektorze tekstylnym i odzieżowym musiałyby jednak również ponieść jednorazowe koszty w wysokości odpowiednio 4,5 mld EUR i 10,3 mld EUR, ponieważ musiałyby zainwestować w dodatkowe środki zarządzania ryzykiem. Koszty jednorazowe wiążą się głównie z inwestycjami wynikającymi z konieczności zakupu środków ochrony dróg oddechowych (które często są wykorzystywane w tych dwóch sektorach jako podstawowy środek ochronny przed środkami ochrony zbiorowej). Wiążą się z tym wysokie koszty jednorazowe, ale oszczędności w zakresie kosztów stałych. Ponieważ większość przedsiębiorstw prowadzi działalność w sektorach charakteryzujących się wysokim stopniem konkurencji, jest mało prawdopodobne, że przeniosą one koszty na konsumentów, ponieważ mogłoby to doprowadzić do utraty udziału w rynku. W związku z tym skutki dla konsumentów będą ograniczone.

Ustalenie nowych lub zmienionych wartości dopuszczalnych z pewnością przyniosłoby korzyści przedsiębiorstwom, w tym w odniesieniu do diizocyjanianów, chociaż korzyści tych nie można było określić ilościowo. Doprowadziłoby to na przykład do oszczędności kosztów związanych ze zwolnieniami chorobowymi, wydajnością pracy oraz innymi kosztami administracyjnymi i prawnymi. Korzyści te są jednak znacznie bardziej ograniczone niż dodatkowe koszty wynikające z ustalenia wartości dopuszczalnych. Chociaż koszty pieniężne są wyższe niż korzyści pieniężne, istnieje szereg istotnych korzyści dla przedsiębiorstw, których nie można było określić ilościowo, zwłaszcza pod względem reputacji i atrakcyjności jako pracodawcy. Wartości dopuszczalne zarówno dla ołowiu, jak i dla diizocyjanianów mogą zwiększyć atrakcyjność tych sektorów, co ułatwi rekrutację i podniesie wydajność. Ponadto przedstawiciele pracodawców wydają się skłonni do wprowadzenia wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów i zmniejszenia istniejących wartości dopuszczalnych dla ołowiu, jak wynika z opinii ACSH.

Oczekuje się, że wpływ na wydatki przedsiębiorstw na badania i rozwój oraz skutki przeniesione na konsumentów będą bardzo ograniczone.

Wpływ na środowisko i zmianę klimatu

Niniejszy wniosek nie ma możliwości do zidentyfikowania znaczącego wpływu na środowisko. Nie oczekuje się również, że obniżenie wartości dopuszczalnych dla ołowiu będzie miało wpływ na zmianę klimatu, chociaż większe wykorzystanie akumulatorów ołowiowych, np. w pojazdach elektrycznych, przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw

kopalnych. Podobnie większe wykorzystanie materiałów izolacyjnych na bazie diizocyjanianów poprawi izolację termiczną budynków, co w konsekwencji zmniejszy wykorzystanie paliw kopalnych do ogrzewania. Wprowadzenie wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów nie będzie miało na to bezpośredniego wpływu. Wniosek jest zatem zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód”, ponieważ proponowane działania nie szkodzą środowisku, a jednocześnie przyczyniają się do działań UE na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu.

Wpływ na państwa członkowskie i organy krajowe

Jeśli chodzi o wpływ na państwa członkowskie/organy krajowe, wniosek nie powinien pociągać za sobą dodatkowych obciążeń administracyjnych. Państwa członkowskie musiałyby ponieść koszty związane z transpozycją nowych wartości dopuszczalnych, które to koszty wyniosłyby 520 000 EUR w odniesieniu do ołowiu i 970 000 EUR w odniesieniu do diizocyjanianów. Korzyści dla organów publicznych przewyższają jednak nad kosztami. Korzyści te są związane z niższymi kosztami opieki zdrowotnej, wyższymi dochodami podatkowymi, a w przypadku diizocyjanianów – z unikniętymi kosztami ustalenia krajowych wartości dopuszczalnych. Oczekuje się korzyści netto w wysokości 99 480 000 EUR w przypadku ołowiu i 780 000 EUR w przypadku diizocyjanianów. Nie przewiduje się żadnych dodatkowych wymogów takich jak nowe działania sprawozdawcze dla organów publicznych. W odniesieniu do transpozycji wartości dopuszczalnych Komisja przeprowadzi dwuetapową ocenę zgodności (kontrolę transpozycji i kontrolę zgodności). Na poziomie miejsca pracy pracodawcy są zobowiązani do zagwarantowania, że narażenie nie przekracza wartości dopuszczalnych określonych w załącznikach do dyrektywy w sprawie środków chemicznych i dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych. Monitorowania stosowania i egzekwowania przepisów podejmą się organy krajowe, w szczególności krajowe inspekcje pracy. Na szczeblu UE Komitet Starszych Inspektorów Pracy na bieżąco informuje Komisję o problemach związanych z egzekwowaniem obu dyrektyw.

Tabela 1: Porównanie kosztów i korzyści wariantów w przypadku ołowiu (ponad 40 lat, w mln EUR)

	Wariant 2 (20 µg/100 ml)	Wariant 3 (15 µg/100 ml) (wariant preferowany)	Wariant 4 (4,5 µg/100 ml)
Koszty dla przedsiębiorstw	350	750	6 300
Korzyści dla przedsiębiorstw	4	5	6
Koszty dla organów publicznych	0,5	0,52	0,54
Korzyści dla organów publicznych	90	100	130
Korzyści zdrowotne dla	130–200	160–250	200–310

pracowników i ich rodzin			
--------------------------	--	--	--

Tabela 2: Porównanie kosztów i korzyści wariantów w przypadku diizocyjanianów (ponad 40 lat, w mln EUR)

	Wariant 2 10 µg NCO/m ³	Wariant 3 6 µg NCO/m ³ (wariant preferowany)	Wariant 4 3 µg NCO/m ³
Koszty dla przedsiębiorstw	5 600	13 410	14 230
Korzyści dla przedsiębiorstw	0	0	0,4
Koszty dla organów publicznych	0,97	0,97	0,97
Korzyści dla organów publicznych	1,75	1,75	2,75
Korzyści zdrowotne dla pracowników i ich rodzin	Nie dotyczy	Nie dotyczy	0,8–2,2

Wkład w zrównoważony rozwój

Inicjatywa przyczyni się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju dotyczących dobrego zdrowia i jakości życia ([cel zrównoważonego rozwoju nr 3](#)) oraz wzrostu gospodarczego i godnej pracy ([cel zrównoważonego rozwoju nr 8](#)). Oczekuje się również, że będzie ona miała pozytywny wpływ na cele zrównoważonego rozwoju dotyczące innowacyjności, przemysłu i infrastruktury ([cel zrównoważonego rozwoju nr 9](#)) oraz odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji ([cel zrównoważonego rozwoju nr 12](#)).

Wpływ na cyfryzację

Żaden z wariantów strategicznych dotyczących ołowiu i diizocyjanianów nie miałby wpływu na cyfryzację. Zasada „domyślnej cyfrowości” nie ma zastosowania do niniejszego wniosku, ponieważ proponowana dyrektywa dotyczy jedynie aktualizacji/wprowadzenia wartości dopuszczalnych, a rozwój technologii cyfrowych nie dotyczy przedmiotu wniosku.

• **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Wpływ na MŚP

99 % przedsiębiorstw zajmujących się ołowiem i diizocyjanianami to MŚP. Dlatego też to na nich skupiono się w analizie kosztów w sprawozdaniu.

Niniejszy wniosek nie zawiera żadnych wyjątków dla mikroprzedsiębiorstw ani MŚP, które stanowią około 99 % przedsiębiorstw zajmujących się ołowiem i diizocyjanianami. Ich wykluczenie oznaczałoby, że zdecydowana większość pracowników europejskich, którzy mogą być narażeni na działanie tych grup substancji, nie byłaby wystarczająco chroniona przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, co wiązałoby się z wyraźnym zakłóceniem i nierównością w stosowaniu ram prawnych UE oraz z ryzykiem naruszenia podstawowych celów polityki społecznej i praw podstawowych.

Inną możliwością wspierania MŚP jest wydłużenie czasu, w którym należy wdrożyć wartość dopuszczalną. Możliwość tę zachowano w odniesieniu do diizocyjanianów. Chociaż okres przejściowy nie jest równoznaczny z wyjątkiem od stosowania środków mającym zastosowanie wyłącznie do MŚP, przyniesie im znaczne korzyści, ponieważ stanowią one większość przedsiębiorstw zajmujących się diizocyjanianami.

Przewidziane w niniejszym wniosku zmiana wartości dopuszczalnych dla ołowiu i wprowadzenie wartości dopuszczalnych dla diizocyjanianów nie powinny mieć wpływu na MŚP mające siedzibę się w państwach członkowskich, w których krajowe wartości dopuszczalne są równe zaproponowanym wartościom dla ołowiu lub od nich niższe lub w których już wprowadzono krajowe wartości dopuszczalne dla diizocyjanianów. Mogą jednak wystąpić skutki gospodarcze dla MŚP i innych przedsiębiorstw w państwach członkowskich, w których obecnie obowiązują wyższe BLV i OEL dla ołowiu lub w których nie istnieją wartości dopuszczalne dla diizocyjanianów.

Na MŚP mogą mieć większy wpływ zmiany regulacyjne, które wiążą się ze znacznymi kosztami dostosowań lub kosztami administracyjnymi. Ograniczona wielkość tych przedsiębiorstw często utrudnia im dostęp do kapitału i to najczęściej przy wyższych jego kosztach niż w przypadku dużych przedsiębiorstw⁸¹. MŚP mogą zatem być narażone na proporcjonalnie wyższe koszty niż duże przedsiębiorstwa.

W odniesieniu do wszystkich powyższych kwestii w analizie przedstawionej w sprawozdaniu z oceny skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi należy uwzględnić specyfikę i ograniczenia MŚP oraz szczególne wyzwania stojące przed tymi przedsiębiorstwami. W stosownych przypadkach przedstawiono konkretne środki mające na celu wsparcie MŚP.

Wpływ na konkurencyjność UE lub handel międzynarodowy

Niniejsza inicjatywa będzie miała pozytywny wpływ na konkurencję na jednolitym rynku dzięki: (i) zmniejszeniu różnic konkurencyjności między przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w państwach członkowskich, w których obowiązują różne krajowe OEL i STEL dla ołowiu i diizocyjanianów lub BLV dla ołowiu; oraz (ii) zwiększeniu pewności odnośnie do możliwego do wyegzekwowania limitu narażenia w całej UE.

Wprowadzenie niższych wartości dopuszczalnych będzie miało mniejszy wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstw, które już są bliższej rozpatrywanych wartości OEL, STEL i BLV. Takie przedsiębiorstwa działają w państwach członkowskich, w których wartości dopuszczalne są niższe niż obecne wartości unijne w przypadku ołowiu i w których wartości dopuszczalne są najbardziej zbliżone do wartości proponowanych dla diizocyjanianów. Jest to szczególnie istotne w przypadku przedsiębiorstw zajmujących się diizocyjanianami w Szwecji, gdzie obowiązują niższe krajowe OEL dla szeregu diizocyjanianów.

Niemniej jednak, chociaż może to sprawić, że takie przedsiębiorstwa staną się bardziej konkurencyjne pod względem kosztów w porównaniu z przedsiębiorstwami tradycyjnie działającymi w innych państwach członkowskich, to większość prac związanych z ołowiem

⁸¹ Instrument nr 22 w Zestawie instrumentów służących lepszemu stanowieniu prawa w odniesieniu do MŚP.

i diizocyjanianami odbywa się w stałych instalacjach (np. przy produkcji akumulatorów ołowiowych i recyklingu/produkcji pierwotnej diizocyjanianów). Ponadto koszty związane z przestrzeganiem przepisów w preferowanych wariantach nie powinny mieć znaczącego wpływu na konkurencję. Przedsiębiorstwa wykorzystujące ołów mogą być jednak mniej konkurencyjne niż przedsiębiorstwa produkujące bezołowiowe produkty alternatywne (np. frytę ceramiczną, stopy lub szkło kryształowe).

Jeśli chodzi o konkurencyjność międzynarodową, tylko trzy państwa spoza UE stosują obecnie BLV dla ołowiu, przy czym wartość ta znajduje się w przedziale między obowiązującym unijnym BLV a proponowanym zmienionym unijnym BLV. W związku z tym wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstw zajmujących się ołowiem powinien być umiarkowany, chociaż kosztów tych nie można było oszacować ilościowo. Jeżeli chodzi o diizocyjaniany, główni konkurenci UE stosują wyższe wartości dopuszczalne, co może osłabiać konkurencyjność przedsiębiorstw działających na rynkach charakteryzujących się wysoką wrażliwością cenową. Potencjalne konsekwencje są jednak łagodzone przez szereg czynników, w tym ograniczone koszty przyrostowe dla przedsiębiorstw oraz niemiedzynarodowy charakter niektórych odnośnych rynków.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie wiąże się z koniecznością przeznaczenia dodatkowych środków budżetowych i zasobów ludzkich na potrzeby budżetu UE lub organów utworzonych przez UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Na potrzeby monitorowania skutków niniejszej dyrektywy stosuje się następujące główne wskaźniki: (i) liczba chorób zawodowych i związanych z pracą przypadków złego stanu zdrowia w UE; oraz (ii) zmniejszenie kosztów związanych z chorobami zawodowymi ponoszonych przez przedsiębiorstwa i systemy zabezpieczenia społecznego w UE.

Monitorowanie pierwszego wskaźnika opiera się na: (i) dostępnych danych zgromadzonych przez Eurostat; (ii) danych dotyczących chorób zawodowych przekazywanych przez pracodawców właściwym organom krajowym; oraz (iii) danych przedstawionych przez państwa członkowskie w ich krajowych sprawozdaniach z wdrażania zgodnie z art. 17a dyrektywy 89/391/EWG. Monitorowanie drugiego wskaźnika wymaga porównania szacunkowych danych dotyczących obciążenia chorobami zawodowymi w kategoriach strat ekonomicznych i kosztów opieki zdrowotnej oraz takich danych zebranych po przyjęciu zmiany.

Spadek wydajności i koszty opieki zdrowotnej można obliczyć na podstawie liczby przypadków chorób zawodowych.

Zgodność transpozycji zmienionych przepisów będzie poddana ocenie w dwóch etapach (kontrola transpozycji i kontrola zgodności). Komisja oceni praktyczne wdrożenie proponowanej zmiany w ramach okresowej oceny, którą musi przeprowadzić zgodnie

z art. 17a dyrektywy ramowej w sprawie BHP. Stosowanie i egzekwowanie przepisów będzie monitorowane przez organy krajowe, w szczególności krajowe inspekcje pracy.

Na szczelbu UE Komitet Starszych Inspektorów Pracy informuje Komisję o wszelkich praktycznych problemach związanych z egzekwowaniem przepisów dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz dyrektywy w sprawie środków chemicznych, w tym o trudnościach związanych z przestrzeganiem wiążących wartości dopuszczalnych.

Gromadzenie wiarygodnych danych w tym obszarze jest procesem złożonym. W związku z tym Komisja i Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) aktywnie pracują nad poprawą jakości i dostępności danych, tak aby można było dokładniej zmierzyć rzeczywisty wpływ proponowanej inicjatywy i opracować dodatkowe wskaźniki.

Trwające projekty generujące przydatne dane obejmują współpracę z organami krajowymi w zakresie gromadzenia danych dotyczących europejskich statystyk chorób zawodowych⁸². Po pracach legislacyjnych musi nastąpić skuteczne wdrożenie przepisów w miejscach pracy. Przedsiębiorstwa mogą korzystać z szerokiego wachlarza narzędzi, informacji i dobrych praktyk, które w odniesieniu do substancji niebezpiecznych udostępnia EU-OSHA w ramach kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy”⁸³.

Istniejące wytyczne lub przykłady dobrych praktyk można poddać rewizji i ponownie rozpowszechnić we współpracy z EU-OSHA lub ACSH i jej odpowiednią grupą roboczą. Mogłoby to również obejmować rozpoczęcie kampanii uświadamiających skierowanych do pracodawców i pracowników w zakresie zapobiegania zagrożeniom wynikającym z narażenia pracowników na działanie ołowiu i diizocyjanianów. Ponadto można zachęcać branżę do zmiany wytycznych wykorzystywanych w ich dobrowolnych inicjatywach.

EU-OSHA opracowuje obecnie wytyczne dotyczące stosowania biomonitoringu w miejscu pracy. Będą to wytyczne ogólne, a nie odnoszące się konkretnie do ołowiu, jednak zasady ogólne będą istotne i pomocne. Wytyczne mogłyby pomóc państwom członkowskim i pracodawcom, zwłaszcza MŚP, we wdrażaniu programów biomonitoringu i kontroli zdrowia, które wspomogłyby wdrażanie przepisów niniejszego wniosku w celu osiągnięcia najwyższego poziomu ochrony.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Państwa członkowskie muszą przekazać Komisji tekst przepisów krajowych przyjętych w celu transpozycji dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz dyrektywy w sprawie środków chemicznych, jak również tabelę korelacji między tymi przepisami a tymi dyrektywami. W celu zapewnienia przestrzegania

⁸² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics>

⁸³ Kampania miała kilka celów, m.in. podniesienie świadomości na temat znaczenia zapobiegania zagrożeniom stwarzanym przez substancje niebezpieczne, promowanie oceny ryzyka, podniesienie świadomości na temat zagrożeń związanych z narażeniem na działanie czynników rakotwórczych w miejscu pracy oraz zwiększenie wiedzy na temat ram prawnych. Kampania była prowadzona w latach 2018–2019. Jednym z jej rezultatów jest baza wytycznych i dobrych praktyk dostępna pod adresem <https://osha.europa.eu/en/themes/dangerous-substances/practical-tools-dangerous-substances>.

minimalnych wymogów ustanowionych w niniejszym wniosku potrzebne są jednoznaczne informacje na temat transpozycji nowych przepisów.

W związku z powyższym proponuje się, aby państwa członkowskie notyfikowały Komisji swoje środki transpozycji, przedstawiając przynajmniej dokument lub dokumenty wyjaśniające związek między elementami dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych oraz dyrektywy w sprawie środków chemicznych a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Art. 1

W art. 1 przewiduje się zmianę dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych, w szczególności jej załącznika III i załącznika IIIa w odniesieniu do aktualizacji OEL i BLV dla ołowiu.

Proponuje się zmianę załącznika III w odniesieniu do ołowiu polegającą na zobowiązaniu pracodawców do dopilnowania, aby żaden pracownik nie był narażony na OEL przekraczający $0,03 \text{ mg/m}^3$ jako ośmiogodzinną średnią ważoną w czasie. Proponuje się również zmianę załącznika IIIa w odniesieniu do BLV dla ołowiu polegającą na dopilnowaniu, aby żaden pracownik nie był narażony na BLV wyższy niż $15 \text{ }\mu\text{g}/100 \text{ ml}$ krwi.

Art. 2

W art. 2 przewiduje się zmianę dyrektywy w sprawie środków chemicznych, w szczególności jej załącznika I, przez ustanowienie OEL dla diizocyjanianów, który nie powinien przekraczać $6 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, wraz z powiązaniem STEL równym $12 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, notacją dotyczącą działania uczulającego na skórę i układ oddechowy oraz notacją dotyczącą skóry. Przejściowa wartość wynosząca $10 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ wraz z powiązaniem STEL równym $20 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ powinny mieć zastosowanie do 31 grudnia 2028 r. ze względu na wykonalność pomiarów technicznych oraz czas potrzebny do wdrożenia środków zarządzania ryzykiem, w szczególności w sektorach niższego szczebla.

Zagwarantowanie pewności i jasności prawa wymaga jednoczesnego usunięcia OEL określonego dla ołowiu z załącznika I do dyrektywy w sprawie środków chemicznych i BLV określonego dla ołowiu w drodze zmiany załącznika II do tej dyrektywy. Wynika to z faktu, że zarówno OEL, jak i BLV dla ołowiu zostaną ustanowione na zmienionym niższym poziomie w bardziej szczegółowym przepisie dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych.

Art. 3–5

Art. 3–5 zawierają przepisy dotyczące transpozycji do prawa krajowego państw członkowskich. W art. 3 określa się datę wejścia w życie dyrektywy, której dotyczy wniosek.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**zmieniająca dyrektywę Rady 98/24/WE oraz dyrektywę 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wartości dopuszczalnych dla ołowiu i jego związków nieorganicznych oraz diizocyjanianów**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 153 ust. 2 lit. b) w związku z art. 153 ust. 1 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zakres stosowania dyrektywy 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹ rozszerzono dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431², tak aby obejmował również substancje reprotoksyczne, w tym ołów i jego związki nieorganiczne. W rezultacie zarówno dyrektywa Rady 98/24/WE³, jej załączniki I i II, w których już uwzględnia się ten czynnik chemiczny i jego związki, jak i dyrektywa 2004/37/WE ustanawiają tę samą dopuszczalną wartość narażenia zawodowego i dopuszczalną wartość biologiczną dla ołowiu i jego związków nieorganicznych. W tych wartościach dopuszczalnych nie uwzględnia się najnowszych postępów naukowych i technicznych oraz ustaleń, które umożliwiają poprawę ochrony pracowników przed zagrożeniem wynikającym z narażenia zawodowego na działanie tej niebezpiecznej substancji reprotoksycznej, co potwierdzają również wyniki oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 17a dyrektywy Rady 89/391/EWG⁴.

¹ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych, mutagenów lub substancji reprotoksycznych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 50).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (Dz.U. L 88 z 16.3.2022, s. 1).

³ Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, s. 11).

⁴ Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1).

- (2) Zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 98/24/WE dyrektywa ta ma zastosowanie do czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych w miejscu pracy z zastrzeżeniem bardziej surowych lub szczegółowych przepisów zawartych w dyrektywie 2004/37/WE. Aby zapewnić pewność prawa oraz uniknąć niejasności i ewentualnego zamieszania względem mających zastosowanie wartości dopuszczalnych dla ołowiu i jego związków nieorganicznych, dyrektywy te należy zmienić. Spowoduje to, że zmieniona wiążąca dopuszczalna wartość narażenia zawodowego i dopuszczalna wartość biologiczna będą wprowadzone wyłącznie w dyrektywie 2004/37/WE, konkretniej w jej załącznikach III i IIIa zawierających bardziej szczegółowe przepisy dotyczące substancji reprotoksycznych takich jak ołów i jego związki nieorganiczne. Należy zatem skreślić przepisy szczegółowe określające dopuszczalną wartość narażenia zawodowego dla ołowiu i jego związków nieorganicznych w załączniku I do dyrektywy 98/24/WE oraz dopuszczalną wartość biologiczną dla ołowiu i jego związków jonowych w załączniku II do dyrektywy 98/24/WE.
- (3) Należy określić nowe i zaktualizowane wartości dopuszczalne w świetle dostępnych informacji, w tym aktualnych danych naukowych i technicznych, na podstawie dogłębnej oceny skutków społeczno-gospodarczych oraz dostępności protokołów i technik pomiaru poziomu narażenia w miejscu pracy.
- (4) Zgodnie z zaleceniami Komitetu ds. Oceny Ryzyka Europejskiej Agencji Chemikaliów, ustanowionego rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, oraz Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy⁵ wartości dopuszczalne w przypadku narażenia drogą wziewną ustala się zazwyczaj w odniesieniu do okresu referencyjnego w postaci ośmiogodzinnej średniej ważonej w czasie (dopuszczalna wartość długoterminowego narażenia). W przypadku niektórych substancji chemicznych wartości dopuszczalne ustala się również w odniesieniu do krótszego okresu referencyjnego, wynoszącego zazwyczaj 15-minutową średnią ważoną w czasie (dopuszczalne wartości krótkoterminowego narażenia), aby w zakresie, w jakim jest to możliwe, ograniczyć skutki takiego krótkoterminowego narażenia.
- (5) Aby zapewnić bardziej kompleksowy poziom ochrony, konieczne jest również uwzględnienie w przypadku diizocyjanianów dróg wchłaniania innych niż wdychanie, w tym możliwości wchłaniania przez skórę. Dalsze notacje dotyczące substancji i mieszanin niebezpiecznych określone są w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008⁶.
- (6) Ołów i jego związki nieorganiczne są kluczowymi zawodowymi substancjami reprotoksycznymi, które mogą wpływać zarówno na płodność, jak i na rozwój płodu, a także spełniają kryteria klasyfikacji jako działające szkodliwie na rozrodczość

⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

(kategoria 1A) zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008, a zatem są substancjami reprotoksycznymi w rozumieniu art. 2 lit. ba) dyrektywy 2004/37/WE.

- (7) Narażenie drogą doustną i przez wdychanie to istotne drogi wchłaniania ołowiu i jego związków nieorganicznych do organizmu ludzkiego. Ze względu na najnowsze dane naukowe oraz nowe ustalenia dotyczące ołowiu i jego związków nieorganicznych konieczna jest poprawa ochrony pracowników narażonych na potencjalne zagrożenie dla zdrowia polegająca na obniżeniu zarówno dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego, jak i dopuszczalnej wartości biologicznej dla ołowiu. W związku z tym należy ustanowić zmienioną dopuszczalną wartość biologiczną równą 15 µg/100 ml krwi wraz ze zmienioną dopuszczalną wartością narażenia zawodowego wynoszącą 0,03 mg/m³ jako ośmiogodzinna średnia ważona w czasie.
- (8) Ponadto aby poprawić kontrolę zdrowia pracowników narażonych na działanie ołowiu i jego związków nieorganicznych, a tym samym przyczynić się do stosowania przez pracodawcę środków zapobiegawczych i ochronnych, konieczna jest zmiana obowiązujących wymogów mających zastosowanie w przypadku narażenia pracowników na określone stężenia ołowiu i jego związków nieorganicznych. W tym celu należy ustanowić wymóg szczegółowej kontroli zdrowia, gdy narażenie na działanie ołowiu i jego związków nieorganicznych przekracza 0,015 mg/m³ w powietrzu (50 % obecnego OEL) lub 9 µg/100 ml krwi (ok. 60 % obecnego BLV).
- (9) Należy wprowadzić szczególne środki w odniesieniu do zarządzania ryzykiem, w tym specjalną kontrolę zdrowia z uwzględnieniem sytuacji poszczególnych pracowników. Zgodnie z ogólnymi wymogami dyrektywy 2004/37/WE pracodawcy są zobowiązani do zastąpienia substancji, gdy jest to technicznie możliwe, stosowania systemów zamkniętych lub zmniejszenia narażenia do tak niskiego poziomu, jak to technicznie możliwe. Ponadto jak zasugerowano w opinii Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy⁷, stężenie ołowiu i jego związków nieorganicznych we krwi kobiet w wieku rozrodczym nie powinno przekraczać wartości odniesienia dla populacji ogólnej, która w danym państwie członkowskim nie jest podczas pracy narażona na działanie ołowiu i jego związków nieorganicznych. Komitet ds. Oceny Ryzyka (RAC) Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA), ustanowiony rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady⁸, zalecił stosowanie biologicznej wartości wskaźnikowej (BGV), ponieważ nie było wystarczających dowodów naukowych, aby ustalić BLV dla kobiet w wieku rozrodczym. Jeżeli krajowe poziomy odniesienia nie są dostępne, stężenie ołowiu i jego związków nieorganicznych we krwi kobiet w wieku rozrodczym nie powinno przekraczać BGV na poziomie 4,5 µg/100 ml, jak zaleca się w opinii RAC⁹ BGV jest wskaźnikiem narażenia, ale nie wskaźnikiem możliwych do

⁷ Opinia ACSH w sprawie ołowiu (2021). <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>

⁸ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EEG i dyrektywę Komisji 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EEG i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

⁹ Opinia w sprawie oceny naukowej dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego dla ołowiu i jego związków, przedstawiona w dniu 11 czerwca 2020 r. (zob. sekcja 8.2.4 załącznika do opinii). <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>

zidentyfikowania niekorzystnych skutków dla zdrowia. W związku z tym działa jako znacznik ostrzegawczy, który ma za zadanie ostrzec pracodawców o konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na to specyficzne potencjalne zagrożenie oraz o potrzebie wprowadzenia środków gwarantujących, że narażenie na działanie ołowiu i jego związków nieorganicznych nie ma negatywnego wpływu na zdrowie rozwojowe płodu lub potomstwa pracownic.

- (10) Diizocyjaniany są substancjami działającymi uczulająco na skórę i układ oddechowy (związkami wywołującymi astmę), które mogą mieć szkodliwe skutki dla zdrowia układu oddechowego, takie jak astma zawodowa, działanie uczulające wywoływane przez izocyjaniany i nadreaktywność oskrzeli, a także choroby zawodowe skóry. Uznaje się je za niebezpieczne środki chemiczne w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 98/24/WE i w związku z tym wchodzą one w zakres jej stosowania. Obecnie na szczeblu Unii nie ma obowiązującej dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego ani dopuszczalnej wartości krótkoterminowego narażenia dla diizocyjaniatów.
- (11) Z naukowego punktu widzenia nie można określić poziomów, poniżej których narażenie na działanie diizocyjaniatów nie powoduje niekorzystnych skutków dla zdrowia. Można natomiast ustalić zależność między narażeniem a ryzykiem, co ułatwia określenie dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego przez uwzględnienie dopuszczalnego poziomu nadmiarowego ryzyka. W związku z tym należy ustanowić wartości dopuszczalne dla diizocyjaniatów w celu zmniejszenia ryzyka przez obniżenie poziomów narażenia. Na podstawie dostępnych informacji, w tym danych naukowych i technicznych, możliwe jest zatem ustalenie długoterminowej i krótkoterminowej wartości dopuszczalnej dla tej grupy czynników chemicznych.
- (12) Diizocyjaniany mogą być wchłaniane przez skórę, a narażenie na działanie diizocyjaniatów w miejscu pracy może również powodować działanie uczulające na skórę i układ oddechowy. Należy zatem dla tej grupy czynników chemicznych ustanowić dopuszczalną wartość narażenia zawodowego na poziomie $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz dopuszczalną wartość krótkoterminowego narażenia wynoszącą $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz przypisać tej grupie notację dotyczącą skóry oraz notację dotyczącą działania uczulającego na skórę i układ oddechowy.
- (13) Przestrzeganie dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego równej $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla diizocyjaniatów oraz dopuszczalnej wartości krótkoterminowego narażenia wynoszącej $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ może być trudne. Trudność ta wynika z kwestii wykonalności pomiarów technicznych oraz czasu potrzebnego na wdrożenie środków zarządzania ryzykiem, w szczególności w sektorach niższego szczebla, w odniesieniu do takich działań, jak: stosowanie farb, praca z ołowiem metalicznym, rozbiórka, naprawa i gospodarowanie złomem, gospodarowanie innymi odpadami i rekultywacja gleby. W związku z tym do dnia 31 grudnia 2028 r. należy stosować wartość przejściową wynoszącą $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wraz z powiązaną dopuszczalną wartością krótkoterminowego narażenia wynoszącą $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- (14) Komisja skonsultowała się z Komitetem ds. Oceny Ryzyka, który wydał opinie na temat obu substancji. Komisja przeprowadziła dwuetapowe konsultacje z partnerami społecznymi na poziomie Unii zgodnie z art. 154 Traktatu. Komisja skonsultowała się również z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy, który przyjął opinie dotyczące zmiany wartości dopuszczalnych dla ołowiu

i jego związków nieorganicznych¹⁰ oraz ustanowienia wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego dla diizocyjanianów¹¹ wraz z zaleceniami dotyczącymi odpowiednich notacji.

- (15) Wartości dopuszczalne określone w niniejszej dyrektywie podlegają regularnej kontroli i przeglądowi w celu zapewnienia spójności z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006.
- (16) Cel niniejszej dyrektywy, mianowicie ochrona pracowników przed zagrożeniami dla ich zdrowia i bezpieczeństwa wynikającymi lub mogącymi wynikać z narażenia na działanie czynników chemicznych i substancji reprotoksycznych w miejscu pracy, w tym zapobieganie takim zagrożeniom, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające indywidualnie. Ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest natomiast jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii. W związku z tym Unia może wdrożyć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (17) Niniejsza dyrektywa dotyczy ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w miejscu pracy, dlatego należy dokonać jej transpozycji w ciągu dwóch lat od dnia jej wejścia w życie.
- (18) Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywy 98/24/WE i 2004/37/WE,

¹⁰ Zob. przypis 8.

¹¹ Opinia ACSH w sprawie diizocyjanianów (2021) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/0d11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 98/24/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w załączniku I wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem I do niniejszej dyrektywy;
- 2) w załączniku II skreśla się pkt 1, 1.1, 1.2 i 1.3.

Artykuł 2

W załącznikach III i IIIa do dyrektywy 2004/37/WE wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem II do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 3

Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej w terminie dwóch lat od daty jej wejścia w życie. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.

Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 5

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*